Poštnina plačana v gotovini
Leto XXI
V Ljubljani, dne 16. junija 1938
Posamezna štev. Din 1.—
Št. 24.

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine v Ljubljani — Knaflјeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knaflјeva ulica štev. 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din, polletno 18 din, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar. Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Poštenosti je treba priboriti večjo veljavo

Z dežele smo prejeli:

Skupina vaških fantov je vdrla zvečer v zidanico enega izmed vaščanov in se napila. Pijana od ukradenega vina se je vračala v vas. Nasproti jim je prišel gospodar, ki je bil obveščen, da mu kradejo vino. Nastal je prepir in fantje so gospodarja ubili. Ko je tam ležal mrtev, so mu napravili križ iz prekelj...

Žena se je naveličala moža, pa ga je s strihninom v čaju zastrupila. Nato je naročila svojima dvema sinovoma, da sta mrtvega očeta obesila in tako ustvarila domnevo za samomor. Šele po devetih letih so izvedela oblastva za ta zločin zaradi hudega spora s sosedi, ki so zločince izdali iz maščevanja..

Dva nedoletna pokvarjenca pobijeta dva izletnika, ju izropata in poleg razmesarjenih trupel vsa obrizgana s krvjo jesta plen, ki sta ga vzela iz njunih nahrbtnikov...

Dolgo vrsto podobnih zločinov bi še lahko našteli, ki so se zgodili v povojnih letih v naši ožji domovini Sloveniji. Umori iz maščevanja in roparski umori danes pri nas že komaj vznemirijo ljudi, tako pogosti so, med tem ko je bil pred vojno roparski umor dogodek, o katerem so ljudje vsaj dve desetletji govorili kakor o nečem groznem, česar niso mogli doumeti. Fantovski pretepi in uboji pa so sploh že tako na dnevnem redu, da časopisje objavlja le tiste, ki še kolikor toliko pomenijo »senzacijo«.

Kdor bere časopise in v njih dan za dnem cele stolpce žalostnih dogodkov, se pač vsaj včasih mora vprašati, kam jadramo. Imaš ljudi, ki v neki puhli samoljubnosti v deveta nebesa povzdigujejo slovensko prosveto, samo da bi pokazali Hrvatom in Srbom, kaj pomenimo Slovenci, sicer pa ne mignejo niti s prstom za resničen prosvetni dvig naroda.

Kdor ljubi svoj narod in hoče zanj delovati, mora krepko pogledati resnici v obraz in si postaviti načelo: Bodočnost mora biti naša. Bodočnost pa ima le tak narod, ki je res prosvetljen, zdrav in pošten. Toda poštenost je pri nas padla v mestu in na deželi. Kako je z zdravjem, je tudi znano. Vprašanje splošne prosvete je prav tako žalostno poglavje.

Ni dvoma, da so ti pojavi, ki seveda niso samo posebnost Slovenije, posledica svetovne vojne, ko se je več kakor štiri leta na vseh krajih pridigovalo in v časopisju pisalo, kako imenitno je bilo, če si pobil toliko in toliko sovražnikov. Odrasla mladina tistega časa se je kvarila na bojišču, deca pa je doma brez očetov živela postopaško življenje in poslušala govorice, ki so se tikale v glavnem pobijanja, gladovanja in prezebanja. Vojni so kmalu sledila huda leta gospodarske stiske. Vse to je ustvarilo podlago za kriva pota. Alkohol pa je, kakor smo o tem že mnogo pisali, najzvestejši pomočnik slabih dejanj, saj je znano, da se pri nas kakor povsod na svetu večina zlih dejanj izvrši v alkoholni okajenosti.

Razmere so bile in so še takšne, da slabo vplivajo na razvoj mladine. Jasno je sicer, da bi dobra vzgoja lahko marsikaj preprečila, toda prav zaradi zdivjanih časov med vojno in po vojni imamo vse preveč slabih staršev, ki so jim otroci in njih vzgoja skoroda deveta briga. No, danes sicer mi nismo v vojni, zato pa lahko beremo v časopisju, kako Japonci na Kitajskem in frankovci v Španiji iz svojih letal pobijajo celo neoboroženo prebivalstvo kakor muhe.

O vsem tem bi se dali napisati dolgi stolpci, a gre nam zlasti za to, kako bi se dal zajeziti zločinski val. Po svetu so proti temu ukrenili že marsikaj. Če upoštevamo naše razmere, moramo reči, da bi bilo prvo delo v tej smeri v pobijanju alkoholizma. Pri tem delu bi morali sodelovati na deželi zlasti učitelji in duhovščina. Šolsko mladino je treba zmerom in zmerom poučevati o zlu, ki ga rodi alkohol. Močna je tudi beseda s prižnice. Še močnejša bi bila, če bi imela malo opravka s politiko, a zato toliko več s pametno vzgojo naroda. Ko bo napredovalo treznostno gibanje, bo začel plahneti zločinski val, zdravja bo več in ljudje bodo dostopnejši za splošno prosveto.

Ob tej priliki moramo naglasiti, da je važen činitelj treznosti, poštenosti in zdravja tudi dobro društvo. Tako na primer predvsem Sokol. Tudi nasprotnik Sokola, če ga politična mržnja ni čisto zaslepila, mora to priznati. So pa še druga društva, ki našo mladino lepo vzgajajo. Ne smemo pozabiti gasilcev, ki bi se morali še bolj posvečati splošni prosveti. Ali morda ni možnosti, da bi se v tem boju za pošteno, zdravo in prosvetljeno bodočnost našega naroda opuščala strankarska politika? Opustiti bi se moralo v časopisju rovtarsko napadanje političnih nasprotnikov in lažnivo zavijanje, ki se včasih bere prav tako kakor zvit zagovor nepoboljšljivega zločinca pred sodiščem. Če imaš prav, ne dokazuj svoje pravice z loparjem, temveč s trezno pametno besedo. Na vseh koncih in krajih je treba priboriti poštenosti spet večjo veljavo, da bo imela mladina povsod le dober zgled.

Delovanje Konjerejskega društva za dravsko banovino

Konjerejsko društvo za dravsko banovino je imelo v nedeljo v Mariboru letni občni zbor, na katerem so se bili zbrali številni odposlanci podružnic iz Ljutomera, Murske Sobote, Brežic, Krškega, Lesc-Radovljice, Novega mesta, Ormoža, od Sv. Lenarta, iz Ljubljane, z Iga in od drugod.

Zbor je vodil dolgoletni zaslužni predsednik društva g. **Lovro Petovar** iz Ivanjkovcev. Z zbora je bila odposlana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kraju Petru II., pozdravne brzojavke pa knezu namestniku Pavlu, ministru g. Stankoviću in g. banu. Predsednik je podal obširno poročilo o delovanju društva v pretekli poslovni dobi in o delovanju društva od ustanovitve sem. G. Lovro Petovar, ki je že 20 let na čelu tega važnega gospodarskega društva, je med drugim dejal:

»Društvo je bilo ustanovljeno v prevratni dobi, ko je vsakdo hotel biti konjerejec. Spričo zavesti, da bo konjereja ostala le tam, kjer so zanjo dani pogoji, je šlo društveno prizadevanje za tem, da se očistijo mešani okoliši, kjer so gojili mrzlokrvne in toplokrvne konje. V teku let se je doseglo, da imamo danes v dravski banovini čiste toplokrvne in čiste mrzlokrvne okoliše. Načelo društva je bilo zmerom, da je treba konjerejo kakovostno dvigniti in se izogibati vsakih neresnih poizkusov, podpirati vsa oblastva, ki imajo posla s konjerejo, in z njimi sodelovati. Društveno delo pa je bilo zelo otežkočeno, ker ni bilo zadostno sredstev na razpolago.

V zadnjih dveh letih pa je nastal nov položaj. Sodelovanje med oblastvi in društvom je hiralo ter se društvo v važnih zadevah sploh ni več vpraševalo za mnenje. Društvo, dasi bi bilo poklicano, ne sodeluje več pri nakupih žrebcev, društva ne obveščajo več o nastavitvi žrebcev ali izpremembah, društva ne vabijo na posvete in tudi k raznim razstavam se društvo ne priteguje. Iz tega se da sklepati, da je pri banski upravi v Ljubljani zmagalo mnenje, da privatna pobuda ni potrebna. Da ni potrebno sodelovanje izkušenih mož, da ves način pospeševanja kmetijstva določajo strokovnjaki in da je potem društvo kvečjemu za to tukaj, da to izvaja, kar je bilo določeno na višjih mestih. V preteklem letu je društvo izvedlo premiranje in sprejelo nove kobile v rodovnik. Posebno v preteklem letu se je opazilo, da so se pojavljali vplivi, ki so pobijali društveno delo, in to večkrat z uspehom.

Število društvenih članov je znašalo 610. Dohodkov je imelo društvo v preteklem letu 108.622 din, izdatkov pa 90.170 din.

Po poročilu g. Petovarja je izpregovoril zastopnik banske uprave g. inž. Oblak in naglasil, da želi banska uprava čim večje sodelovanje z društvom. Govorili so še drugi in nato je g. Šuman kot nadzornik predlagal odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. Sledilo je obširno poročilo direktorja drž. kobilarne na Ponovičah g. inž. Hvastje.

Po odmoru so sledile volitve pri katerih je bil izvoljen nastopni odbor: predsednik Janžekovič Alojzij iz Sterjancev, I. podpredsednik Slavič Alojz iz Banovcev, II. podpredsednik Kerin Franc ml., III. podpredsednik Lovro Petovar iz Ivanjkovcev, odborniki Medved Ivan iz Mihovcev, Galinder Franc iz Veržeja, Bračič Matija iz Senarske, Vizjak Janko iz Brežic, Anžič Josip iz Št. Jerneja, Lebar Ivan iz Kapce, Bulc Franc iz Mirne, Bedjanič Andrej iz Obreža, Skuhala Franc iz Križevcev, Ažman Ivan iz Lesc, Modic Jakob iz Bresta, Rižnar Jože od Sv. Marjete na Pesnici. V nadzornem odboru sta Gliha Anton iz Krškega in Štuhec Anton iz Logarovcev.

Resolucija, ki je bila soglasno sprejeta, je nastopna: Zbor ugotavlja splošno slabo stanje žrebcev v dravski banovini. Neogibno potrebno je, da se **nabavi za dravsko banovino 15 mrzlokrvnih žrebcev, en ameriški dirkač in šest noniusov.** Za te nakupe se mora najti potreben denar, nakupiti pa je treba res prvovrstne živali. Pri državnih in banovinskih razstavah, kjer sodeluje konjereja drav-

ske banovine, naj se zmerom upoštevajo vse pasme, ki so v naši banovini zastopane. Nagrade za rejo plemenskih žrebcev naj se zvišajo. Banska uprava se naproša, da vse za konjerejo važne odloke izda dogovorno s Konjerejskim društvom in da pritegne zastopnike tega društva k nakupu plemenskih žrebcev. Banska uprava se tudi naproša, da izposluje pri osrednjih oblastvih, da se bodo upoštevale prošnje Konjerejskega društva za dravsko banovino. Konjerejsko društvo prosi, da ustanovi kmetijsko ministrstvo tudi v dravski banovini popolno konjarno. To pa je mogoče samo z dokupom primernega zemljišča. Zato naj kupi ministrstvo za kmetijstvo Glančnikovo posestvo na Pragerskem in naj tam ustanovi kobilarno v zvezi s konjarno na Ponovičah.

Povodenj postopačev je treba zajeziti

Odkar nas tare gospodarska stiska, se pojavljajo po mestih in po deželi trume postopačev, ki se izdajajo za brezposelne ter beračijo. Če takemu beraču ponudiš delo, ga odkloni in pogosto z grožnjo izsili dar. Marsikje so ti postopači prava šiba božja, saj se ljudje ne upajo jih odganjati, ker se boje, da bi jim ne storili kaj zlega. Kakšno breme je ta nadloga za podeželje, ki samo nima ničesar, si je lahko predstavljati. Iz Bele Krajine smo prejeli zadevni dopis, ki pravi tole:

»Že večkrat smo čitali v listih, naj bi oblastva odredila, da bi smel berač beračiti samo v občini, v katero je pristojen. Žal se do danes še ni nič storilo, a beračev je vsak dan več. Po Beli Krajini se pojavljajo kar v gručah. Največ je med njimi navadnih postopačev, ki jim smrdi delo. Navadno se izdajajo za rudarje iz Trbovelj. Pogosto so naravnost nasilni in groze. Mnogi med njimi zahtevajo le vino in hrano sploh odklanjajo. Najbolj se drže obrtnikov in trgovcev.

So dnevi, ko jih pride tudi do 16, tako da bi moral človek prav za prav vse razdati potepuhom.

Oblastva naj bi poskrbela, da bi vsak berač ostal v svoji občini, ali pa naj ukinejo tako zvani bednostni sklad, ker beračev in bednostnega sklada ni mogče vzdrževati, ko so davki vsak dan večji.

NE ZAMUDITE!
Podružnica Stermecki, Celje, Glavni trg 17. prej Určnova trgovina. Prodaja blaga po zelo nizkih cenah.

Obisk in kupčija ljubljanskega velesejma zadovoljiva

Letošnji pomladni vzorčni velesejem v Ljubljani, ki mu je bil pokrovitelj Nj. Vel. kralj Peter II., je bil prav živahen. Zanimanje za velesejem je znova oživelo, kar je dvignilo pomen te ustanove za naše gospodarstvo. Za udeležbo na velesejmu se je priglasilo toliko tvrdk, da je morala uprava razstavno površino v paviljonih povečati z zgraditvijo dveh začasnih zgradb in še ni mogla ustreči vsem.

Razstavilo je 619 tvrdk, med njimi 145 tujih, ki se razdelijo takole: iz Amerike 11, iz Anglije 2, iz Belgije 2, iz Bolgarije 3, iz Češkoslovaške 14, iz Danske 2, iz Finske 1, iz Francije 16, iz Italije 8, iz Nemčije 83, iz Nizozemske 1 in iz Švedske 2.

Število obiskovalcev je doseglo 105.000. Zanimanci so prihajali iz vseh delov naše države, pa tudi iz Bolgarije, Italije in Nemčije v močnih skupinah, posamezno pa iz Anglije, Francije, Madžarske, Nizozemske in Turčije.

Letošnji velesejem so počastili s svojim posetom knez namestnik Pavle, številni ministri in francoski poslanik na našem dvoru.

Vse to dokazuje velik pomen ljubljanskega velesejma, ki stalno napreduje. Ker ljubljanski velesejem služi vsemu narodu, je tudi dolžnost vseh naših gospodarskih ustanov in vse javnosti, da ga v daljnjem razvoju podpre. Vse naše gospodarstvo bo imelo od tega korist.

Najmočneje so bile na velesejmu zastopane skupine avtomobilov, pohištva in tkanin. Kupčije so bile sklenjene v pohištvu in pohištveni opremi, avtomobilih, motorjih in kolesih, kmetijskih strojih, kovinski industriji, hladilnih predmetih, živilski industriji, glasbilih, tkaninski industriji, v vseh predmetih razstavljajoče male obrti, umetnem kamnu in v najrazličnejših tehničnih novostih. Kupčijski uspeh je v celoti zelo zadovoljiv.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED IN SVINJE. Na sejmu v Kranju so se trgovali: voli I. po 6, II. po 5.50, III. po 5 telice I. po 6, II. po 5, III. po 5, krave I. po 4.50, II. po 4, III. po 4, teleta I. po 7.50, II. po po 7 din, prašiči špeharji po 10.50, prašiči pršutarji po 8 din. Goveje meso I. po 10 do 12, II. po 10, III. po 9, svinjina po 16 do 18, slanina po 17, svinjska mast po 18 din.

KRMA. V Murski Soboti so prodajali seno po 60 do 80, slamo pa po 20 do 30 din za 100 kg.

VINO. Pri vinogradnikih v krškem okolišu je bilo navadno mešano vino po 3 do 4.75, boljše vino pa po 4.50 do 6 din liter.

MED. Čisti med je bil v Krškem po 16 do 22, v Murski Soboti pa po 20 din kg.

BJÖRNSTJERNE BJÖRNSON

12 DEKLE Z OSOJ

POSLOVENIL B. RIHTERŠIČ

»Storil je to, resničneje in glasneje, kakor bi se bilo prav za prav spodobilo za služabnika Gospodovega. Govoril je o lastni grešnosti in o tem, kako lahko človek grešnost premaga, če jo začne premagovati. Pravil je, kako čudovita je božja beseda, ko jo človek naposled najde.

»Potem je spet poiskal Karen.

»»Zdaj verjamem, da hočeš živeti po svojem lastnem nauku,« mu je rekla Karen; »In zdaj ti bom povedala, da sem že tri leta zaročena s svojim bratrancem Andersom s Hauga; drugo nedeljo naju okliči...««

Tu je mati končala. Synnöve je izprva sledila njenemu pripovedovanju brez pravega zanimanja; ptoem pa čedalje bolj živo.

»Ali je še kaj?« je vprašala razburjena.

»Ne!« je odgovorila mati.

Guttorm je pogledal svojo ženo; ta se je negotovo ozrla stran, potem pa je s prstom podrsala po mizi in čez nekaj časa nadaljevala:

»Še nekaj bi lahko prišlo... toda to ne spada zraven.«

»Ali je konec?« je rekla Synnöve in se obrnila k očetu, ki je menda zgodbo poznal.

»Ne... še ni čisto, toda kakor je rekla mati: ne spada prav zraven.«

»Kaj je bilo z njim?« je vprašala Synnöve.

»Saj to je tisto,« je rekel oče in pogledal mater. Ta pa se je naslonila nazaj in začela opazovati oba.

»Ali je bil zelo nesrečen?« je tiho rekla Synnöve.

»Pri koncu je treba nehati,« je dejala mati in vstala. Tudi oče se je dvignil in kmalu za njim še Synnöve.

VIII.

Nekaj tednov nato so se nekega jutra že zarana odpravili vsi z Osoj v cerkev.. Birma je bila pri fari to leto bolj zgodaj kakor drugače in pri taki priložnosti so vse hiše zaklenili; vsi so morali iti v cerkev. Peljati se niso marali, ker je bilo svetlo in jasno; zjutraj je bilo sicer nekoliko hladno, toda dan je obetal, da bo lep in solnčen.

Pot je držala okoli doline mimo Jelkove rebri, kjer je zavila na desno, in dobre pol ure dalje je bila cerkev. Skoraj povsod je bilo žito že požeto in pospravljeno; živina je bila povečini že s planin in se je pasla po travnikih v dolini. Trate so drugič ozelenele ali pa so kazale tam, kjer je bila zemlja bornejša, sivo bele lise. Povsod naokoli pa se je dvigal pisan gozd: breze že nekoliko bolne, trepetlike čisto bledo rumene, jerebike s suhimi, zgrbančenimi listi, toda obložene z rdečimi jagodami. Nekaj dni je močno deževalo in nizko grmovje, ki se je razprostiralo ob poti in je bilo prej vse prašno, je bilo zdaj čisto umito in sveže. Toda gorske stene so začenjale že grozeče gledati v dolino pod sabo. Roparska jesen jim je slekla obleko in jim dala surov, mračen videz. Narasli hudourniki, ki so poleti le časih pokazali, da so še živi, so zdaj veselo z ropotom poskakovali po svoji strugi in se penili. Potok ob Jelkovi rebri je hitel umerjeneje in počasneje, zlasti ko je prišel do skalovja nad Jelkovo rebrijo, odkoder ga skala ni marala več spremljati, ampak se je iznenada umaknila. Poskočil je in se pognal s takšnim tuljenjem dalje, da se je skala stresla; in za njeno izdajstvo ji je pošteno umil glavo; naravnost v lice ji je pljusknil curek vode. Nekaj radovednih jelš, ki so se preveč približale robu prepada, bi bil tok skoraj odtrgal, in tako so stale tam in stokale v mrzli pršni kopeli; hudournik je bil danes kar preveč radodaren.

Thorbjörn, njegovi starši, bratje in sestre, pa tudi drugi prebivalci Jelkove rebri so prav tedaj prišli mimo in opazovali to igro. Thorbjörn se je že čisto popravil in je spet lahko s vojimi krepskimi rokami pomagal očetu pri delu. Oba sta bila zdaj zmerom skupaj, tako tudi danes.

»Mislil bi skoraj, da so zdajle za nami ljudje z Osoj,« je rekel oče.

Thobjörn se ni ozrl, toda mati je rekla:

»Da, oni so... Samo ne vidim... o, da, saj res, tamle je ona, čisto zadaj...«

Ali so morali iti ljudje z Jelkove rebri odtlej hitreje ali pa so Osojci malo zavrli korake, kajti razdalja med njimi je postajala čedalje večja, tako da so se naposled komaj še videli. Kazalo je, da bo danes velik naval pri cerkvi. Po dolgi poti je kar mrgolelo hitečih, vozečih se in jezdečih faranov. Konji, ki so se v jeseni dobro odebelili in niso bili vajeni biti v tako veliki družbi, so postajali

VOLNA. V Krškem je bila oprana po 20, neoprana pa po 18 din kg.

SIROVE KOŽE. Na sejmu v Krškem so bile goveje po 9 do 11, telečje po 11 do 14, svnjske pa po 4 do 7 din kg. V Murski Soboti pa so se trgovale: goveje po 10 do 12 in telečje po 12 do 14 din kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 14. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldnar za 24.16 do 24.30 din;
1 nemško marko za 17.54 do 17.68 din;
1 angl. funt za 215.81 do 217.87 din;
1 ameriški dolar za 43.20 do 43.56 din;
100 franc. frankov za 120.89 do 122.33 din;
100 češkoslov. kron za 151.43 do 152.54 din;
100 italij. lir za 228.44 do 231.53 din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 481 din, nemški klirinški čeki pa v Ljubljani po 14.50 din.

Sejmi

18. junija: Mokronog, Poljčane;
20. junija: Žerovnica, Bučka, Tinko Dobrovnik, Litija, Nova cerkev, Št. Vid na Blokah;
21. junija: Marenberg (samo živinski), Moravče, Šmarje pri Jelšah, Velika Loka, Velike Lašče, Sv. Tomaž pri Ormožu;
22. junija: Sv. Jurij ob južni železnici, Šoštanj, Sevnica ob Savi;
23. junija: Loka pri Zidanem mostu;
24. junija: Bohinjska Bistrica (samo blagovni), Črmošnjice, Drnovo, Guštanj, Konjice, Laško, Ljubno ob Savinji (samo blagovni), Mirna, Podsreda, Ribnica na Dolenjskem, Rovte pri Logatcu, Sv. Lenart v Slov. goricah, Škofja Loka, Višnja gora.

Drobne vesti

= **Občni zbor Vinarskega društva za dravsko banovino bo v Gornji Radgoni** v soboto 18. t. m. ob 21 v posojilničnih prostorih. Drugi dan 19. tm. bo prav tam deseti vinarski kongres, po kongresu pa bo otvorjena vinska poskušnja, ki jo priredi podružnica Vinarskega društva v Gornji Radgoni z vini gornjeradgonskega okoliša. Kdor želi dobiti od 18. na 19. t. m. v Gornji Radgoni prenočišče, naj se javi z dopisnico podružnici Vinarskega društva v Gornji Radgoni.

= **Možnost večjega izvoza kmetijskih pridelkov v Francijo.** Te dni so bila v Beogradu zaključena trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Francijo. Francozi so nam povečali kontingente za uvoz v Francijo, zlasti kontingente za les, fižol in tudi druge kmetijske pridelke.

Politični pregled

Preteklo nedeljo je imel

tretji del češkoslovaških občin volitve,

ki so tudi tokrat potekle čisto mirno in pri katerih so spet dobile večino vladne stranke. S tem so volitve v češkoslovaških občinah končane. V nemških občinah so povsod zmagali heinleinovci, vendar ne s tako večino, kakor so bili pred začetkom volitev pričakovali. V češkoslovaških občinah so napredovali zlasti češkoslovaški narodni socialisti in agrarci. Uspeh celotnih volitev je v glavnem tak, da se je Češkoslovaška v veliki večini izrekla za vlado. Važno je pri tem, da so tudi v Slovaški dobile vladne stranke veliko večino proti Hlinkovi ljudski stranki in da torej Slovaška v ogromni večini ni za samoupravo. V glavnem mestu Sloveške Bratislavi je glasovalo za Hlinko komaj nekaj nad 8000 volilcev, med tem ko so vladne stranke dobile nad 25.000 glasov. Razen tega je glasovalo v Bratislavi za stranko sudetskih Nemcev nad 13.000 volilcev, za madžarsko listo skoro 11 tisoč volilcev, blizu 3000 za komuniste, za žide pa nad 2000. Ostale stranke so dobile neznatna števila glasov.

V zadnjem času je bilo napadenih od Francovih letal večje število angleških ladij. Kljub temu

kaže Anglija pomirljivost,

kar je bilo razvidno iz popustljivega govora angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina v spodnji zbornici. Chamberlain je končal svoj govor le z ugotovtivijo, da bi nadaljevanje napadov na angleške ladje resno ogrozilo odnošaje s frankovsko vlado, ki pa neprestano zatrjuje, da hoče ohraniti z Anglijo prijateljske odnošaje.

Na španskih bojiščih spet napredujejo frankovci in so te dni

po hudih borbah zavzeli Castellon.

Po padcu Castellona imajo frankovci v svoji posesti 50 kilometrov sredozemske obale. Pod Francovo vlado je zdaj izmed 50 španskih pokrajin že 37. Republikanci se umikajo proti Valenciji.

Na kitajskih bojiščih se Kitajci dobro drže. Da bi ustavili japonsko napredovanje v Honanu,

so Kitajci porušili nasipe ob rekah in povzročili umetno poplavo.

Poplave Rumene reke so ustavile japonsko napredovanje proti zapadu. Čengčov je začasno izven nevarnosti. Po kitajskem zatrjevanju Anking še ni v japonski posesti, kakor so Japonci zatrjevali. Iz Kantona javljajo, da je bilo zadnje dni izvršenih spet več letalskih napadov na mesto.

Močni beli zobje brez zobnega kamna!

Sargov

KALODONT

proti zobnemu kamnu

URA

Matija: »Gašper, posodi mi stotak«.
Gašper: »Zakaj pa?«
Matija: »Rad bi navil uro.«
Gašper: »Navil uro? In za to potrebuješ stotak?«
Matija: »Da, ker imam uro v zastavljalnici.«

ZAMAN

Urša: »Trikrat si zazehal, med tem ko sem z njim govorila.«
Anica: »Morda pa ni bilo zehanje, temveč je tudi on poizkušal priti do besede...«

---

nemirni in svojeglavi. Zaradi tega je bila vožnja nekoliko nevarna, a prav živahna.

Čim bolj so se bližali cerkvi, tem glasnejši so postajali konji. Vsak, ki je prišel na novo, je rezgetal tistim, ki so že čakali, da so začeli vleči za povodce, kopati tla in jim rezgetati nasproti. Vsi psi iz doline, ki so ves teden osameli sedeli doma, drug drugega poslušali, renčali in se izzivali, so se zdaj pri cerkvi dobili in se takoj začeli v dvoje in v kopicah poditi daleč čez polja. Ljudje so mirno stali pred hišami in ob cerkvenem zidu, šepetaje so se pogovarjali in gledali drug drugega le od strani. Pot, ki je držala ob zidu, ni bila široka in hiše na drugi strani so bile zidane zelo tesno skupaj, skoraj vse ženske so stale ob zidu, moški pa so se postavili njim nasproti ob hišah.

Ko so se približali ljudje z Jelkove rebri, je postalo skoraj še tišje kakor prej. Sämund ni videl dosti znancev, da bi jih bil pozdravil in zato je prehodil pot do cerkve prav kmalu. Ingeborg in hči pa sta ostali že kar pri prvi hiši. Zato so morali moški, ko je prišel čas za odhod v cerkev, iti ob vsej vrsti nazaj po ženske. V istem trenutku pa so se v diru pripeljali trije vozovi in niso obstali, dokler niso bili sredi ljudi. Sämund in Thorbjörn, ki bi bila skoraj povožena, sta hkratu pogledala kvišku. V prvem vozu sta sedela Knud z Dolge rebri in neki starec, v drugem njegova sestra in njen mož, v zadnjem pa služinčad. Oče in sin sta se spogledala. Sämundu se ni izpremenila niti črta na obrazu, Thorbjörn pa je prebledel. Ko sta se potem umaknila drug drugemu s pogledi, so se njune oči ustavile na Osojcih, ki so obstali na drugi strani ceste, da bi pozdravili Ingeborgo in Ingrido. Toda voz je peljal dalje, sredi med njimi, pogovor se je ustavil, njih oči so sledile vpregam in precej dolgo je trajalo, da so se spet začeli meniti. In ko so se po tem presenečenju spet nekako zavedeli in začeli gledati okoli, da bi opazili kaj takega, o čemer bi bilo vredno govoriti, so opazili Sämunda in Thorbjörna, ki sta zdaj stala v njihovi bližini; in gledala proti njim. Guttorm se je v zadregi obrnil stran, njegova žena pa je takoj pogledala Thorbjörna, da bi videla, kam so uprte njegove oči. In Synnöve, ki je Thorbjörnov pogled nedvomno srečala, se je obrnila k Ingridi in prijela njeno roko, kakor bi jo bila hotela pozdraviti, čeprav je to že prej storila. Iznenada pa so začutili vsi, da jih služinčad in znanci opazujejo in zato je šel Sämund čez cesto in pomolil Guttormu, ki je gledal stran, roko.

»Hvala za zadnjič!*

»Tudi hvala!« je odvrnil Guttorm.

Potem se je Sämund obrnil k njegovi ženi: »Hvala za zadnjič!«

»Tudi hvala,« je hitro rekla Karen, pa ni pogledala kvišku.

Thorbjörn je sledil vzgledu svojega očeta in prav tako pozdravil. Sämund je prišel zdaj do Synnöve in ona je bila prva, ki jo je dobro pogledal. Tudi ona ga je pogledala in pozabila je reči: »Hvala za zadnjič!«

Prav tedaj je prišel tudi Thorbjörn. Nič ni rekel, ona tudi nič. Dala sta si roko, toda stisnila si je nista; nobeden izmed njiju ni mogel dvigniti oči, nobeden izmed njiju se ni mogel ganiti.

»Danes bo pa zanesljivo lep dan,« je rekla Karen z Osoj in hitro pogledala še enkrat oba mlada človeka.

Sämund ji je odgovoril: »Da, veter odganja oblake!«

»To je dobro za žito, ki še stoji in se mora posušiti,« je dejala Ingeborg z Jelkove rebri in začela brisati Sämunda po hrbtu suknjiča, kakor bi bil prašen.

»Ljubi bog nam je dal dobro letino, toda človek še ne ve, ali bo mogoče vse spraviti brez nesreče pod streho,« je nadaljevala Karen z Osoj in pogledala iznova mladca, ki se še nista ganila z mesta.

»To je precej odvisno od delavcev,« je rekel Sämund in se tako obrnil proti njej, da ni mogla več gledati tja, kamor so bile njene oči uprte. »Pogosto sem že mislil, da bi šlo dosti bolje, če bi dve kmetiji združili svoje moči.«

»Toda utegnilo bi se zgoditi, da bi hotelí potem obe izrabiti iste lepe dni«, je rekla Karen in stopila za korak v stran.

»Res je,« je rekla Ingeborg in se postavila tako k svojemu možu, da Karen tudi zdaj ni mogla gledati tja, kamor je hotela. »Toda marsikje je žito dosti prej zrelo kakor drugje; tako je na Osojah vselej štirinajst dni pred našim.«

»Da, tu bi si pa lahko pomagali,« je rekel Guttorm počasi in stopil za korak bliže. Karen ga je urno pogledala. »Seveda je pa toliko reči, ki človeku ovirajo pot.«

»Da, marsikaj zastavlja pot,« je potrdil Sä-

* »Tak for sidst!« — pozdrav, ki je v navadi pri norveških kmetih. Pomeni nekako: »Z veseljem se spominjam najinega zadnjega srečanja.«

Domače novosti

* **Uspelo potovanje predsednika Živkoviča.** »Nacionalni vesnik«, glasilo glavnega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke, objavlja podrobna poročila o potovanju strankinega predsednika g. Petra Živkoviča po vzhodni Bosni, Bosanski krajini in Dalmaciji. Potovanje predsednika je izredno uspelo. Bili so dnevi, ko je moral predsednik govoriti na sestankih s pristaši stranke po desetkrat ali še večkrat na isti dan. V mnogih krajih so g. pričakovali somišljeniki z godbami, zastavami in slavoloki. Vsega skupaj je govoril predsednik Živkovič na svojem potovanju na več kakor 100 posvetih in sestankih, katerih se je udeležilo več desettisoč pristašev in zaupnikov stranke. Na vlej poti ni prišlo nikjer do izgredov.

* **Nacionalistična zborovanja.** V Slovenjgradcu je imela tamošnja krajevna organizacija omladine JNS v prostorih Sekavčnikove gostilne zelo dobro obiskan sestanek, ki se ga je v velikem številu udeležilo zlasti delavstvo. Predsednik organizacije Bogdan Pušenjak je imel izčrpno poročilo, v katerem je podrobno obravnaval zlasti socialna vprašanja. Dotaknil pa se je tudi domačega in mednarodnega političnega položaja. Njegova izvajanja so bila sprejeta z velikim ploskanjem. Himna »Hej Slovani« je zaključila ta lepi sestanek. — Te dni je imela sreska organizacija JNS za litijski srez svoj redni občni zbor v gostilni g. Šribarja v Litiji. Na občnem zboru so bile skoro polnoštevilno zastopane vse občinske in strankine organizacije iz litijskega sreza. Poleg funkcionarjev organizacije sta poročala tudi banovinski tajnik JNS dr. Marjan Zajec in narodni poslanec Mihan Mravlje, ki je podrobno orisal politični in gospodarski položaj. Njuna izvajanja so bila sprejeta s soglasnim odobravanjem. Na binkoštni ponedeljek je imela občni zbor občinska organizacija JNS v Črni pri Prevaljah. Predsednik inž. Viktor Fettich je v poročilu orisal plodno delo stankine organizacije v pretekli poslovni dobi in zlasti naglasil napredovanje članstva. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji novi odbor: predsednik Franc Čufer, podpredsednik Anton Govejšek, tajnik Pavel Cesar, blagajnik Miško Peruš, odborniki: inž. Fettich, Turk, Sekavčnik, Pihnen, Peteln, Urbančič, S. Peruš in Štumberger; v nadzorstvu so: Marković, Modre in Plajer. Na občnem zboru je bilo tudi sklenjeno, da se za Črno ustanovi mladinska JNS. Po občnem zboru je bil shod, na katerem je poročal o političnem položaju Bogdan Pušenjak iz Slovenj Gradca.

* **Ceste v Sloveniji.** Na binkoštno nedeljo je bil v Ljubljani zaključen kongres za ceste. Na tem kongresu je napovedal gradbeni minister g. Stošovič obširen program cestnih zgradb. Za Slovenijo, določa ta program naslednja cestna dela: zvezo Beograd—Zagreb—Ljubljana—Jesenice—nemška meja, neposredno zvezo Ljubljana—Logatec—italijanska meja, zgraditev cest Ljubljana—Celje—Maribor in Ljubljana—Sušak in dalje ob morju.

* **Tudi na deželi je mnogo ljubiteljev lepe knjige.** Njihova želja je, da bodi slovenska knjiga poceni, zanimiva in lepa. V tem jim ustreza založba »Cesta«. Nedavno je izšla Ravljenova knjiga »Črna vojna«, po kateri segajo tudi številni deželani. Knjigo »Črna vojna vam lahko toplo priporočamo. Ponovno in ponovno jo boste prebrali. Pišite po njo na naslov: Založba »Cesta«, Ljubljana, Knafljeva ul. 5. Knjiga stane komaj 10 din, v platno vezana pa 15 din.

* **Žrebanje dobitkov Vojne škode.** Na 30. žrebanju dobitkov Vojne škode, ki je bilo 1., 6. in 8. t. m., so bile za dobitke izžrebane naslednje obveznice (prva številka označuje serijo, druga pa številko obveznice):

dobitek 200.000 din: 6202 — 834;

dobitka po 100.000 din: 5716 — 13; 6614 — 429;

dobit. po 50.000 din: 5015 — 821; 5381 — 191 6350 — 783; 6756 — 391; 7146 — 194;

dobit. po 20.000 din: 5108 — 834; 5657 — 509 5861 — 826; 5994 — 338; 7222 — 607; 7949 — 240; 8421 — 298; 8454 — 900; 8495 — 943; 8598 — 765; 8769 — 320; 8948 — 272; 9005 — 650; 9316 — 214;

dobit. po 5.000 din: 5012 — 788; 5110 — 333; 5120 — 824; 5138 — 336; 5172 — 97; 5223 — 722; 5236 — 551; 5372 — 269; 5391 — 277; 5526 — 844; 5535 — 157; 5565 — 699; 5613 — 617; 5670 — 47; 5670 — 93; 5703 — 864; 5862 — 969; 6202 — 119; 6392 — 209; 6404 — 23; 6456 — 116; 6810 — 181; 6820 — 442; 6847 — 381; 6884 — 345; 6922 — 303; 6976 — 130; 7163 — 684; 7171 — 180; 7250 — 928; 7260 — 135; 7289 — 413; 7291 — 406; 7719 — 677; 7763 — 520; 7847 — 864; 8048 — 905; 8121 — 582; 8143 — 675; 8144 — 457; 8177 — 455; 8239 — 737; 8282 — 687; 8335 — 984; 8444 — 843; 8505 — 676; 8568 — 897; 8645 — 62; 8664 — 570; 6664 — 822; 9092 — 278;

dobit. po 3.000 din: 5020 — 462; 5043 — 823; 5087 — 359; 5133 — 974; 5199 — 492; 5232 — 189; 5313 — 395; 5347 — 640; 5365 — 426; 5449 — 364; 5452 — 421; 5469 — 283; 5553 — 615; 5569 — 919; 5582 — 367; 5600 — 748; 5601 — 764; 5705 — 790; 5737 — 799; 5780 — 411; — 5789 — 664; 5876 — 822; 5933 — 727; 6217 — 348; 6299 — 60; 6439 — 598; 6452 — 990; 6501 — 441; 6527 — 656; 6542 — 354; 6595 — 986; 6745 — 775; 6777 — 975; 6808 - 656; 6810 — 163; 6816 — 498; 6818 — 108; 6818 — 707; 6835 — 795; 6896 — 230; 6896 — 379; 6900 — 530; 6989 — 29; 7115 — 197; 7141 — 799; 7150 — 334; 7264 — 508; 7444 — 900; 7457 — 406; 7461 — 778; 7542 — 956; 7548 — 5; 7580 — 451; 7583 — 7; 7610 — 600; 7616 — 659; 7670 — 304; 7687 — 429; 7763 — 19; 7768 — 945; 7805 — 235; 7891 — 946; 7909 — 158; 7934 — 326; 7942 — 924; 7948 — 750; 7953 — 300; 7958 — 379; 7985 — 772; 8075 — 91; 8116 — 328; 8150 — 801; 8171 — 88; 8271 — 746; 8295 — 543; 8331 — 224; 8403 — 1000; 8411 — 67; 8417 — 528; 8449 — 952; 8579 — 331; 8627 — 390; 8699 — 211; 8723 — 727; 8826 — 799; 8848 — 479; 8866 — 683; 8906 — 943; 8951 — 507; 8977 — 176; 9003 — 361; 9116 — 146; 9142 — 973; 9176 — 73; 9190 — 524; 9205 — 176; 9218 — 270; 9229 — 954; 9277 — 618; 9312 — 85.

* **Premog iščejo.** V Spodnjem Doliču so že pred leti naleteli na sledove premoga, vendar takrat ni bilo nikogar, ki bi se za zadevo resno zanimal. Te dni pa je nekaj rudarjev znova pričelo kopati ter so naleteli že na precejšnje plasti dobrega premoga.

* **Najdba starega denarja.** Hkratu s cesto popravljajo v Toplicah tudi škarpo okoli cerkve. Tu je bilo pred mnogimi leti pokopališče. Odkopali so mnogo kosti. Pri kopanju so našli tudi več novcev raznih oblik. Na enem izmed teh novcev je letnica 1200. Na novcih so vidni grbi ali kaj sličnega. S prostim očesom ni možno dognati točno, kaj predstavlja, vendar bi strokoven pregled starih novcev mogel ugotoviti izvor in dobo.

* **Kdor hoče biti poceni oblečen,** naj kupuje **ostanke** pri **Stermeckem** — Celje. Pišite takoj po cenik.

* **Sprejem mladeničev v inženjersko podoficirsko šolo** v starosti od 18 do 21 let. Zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno v koncesionirani pisarni Pera Franca, kapetana v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor je priložiti kolek za 6 din.

---

mund in ni mogel prikriti nasmeška, ki mu je zatemnil ustnice.

»Seveda,« je rekel Guttorm. Toda žena mu je segla v besedo:

»Človeške moči niso dosti prida; bog je največji in vse je od njega odvisno.«

»On se pa vendar ne bo upiral, če bomo drug drugemu pomagali pri žetvi na Osojah in na Jelkovi rebri,« je menil Sämund.

»Ne,« je rekel Guttorm, »tu se ne bo upiral,« in pogledal je svojo ženo.

Ta pa je obrnila pogovor drugam.

»Koliko ljudi je danes prišlo v cerkev!« je rekla. »Človeku je kar prijetno pri srcu, ko vidi kako spoštujejo božjo hišo.«

Nihče menda ni bil pri volji, da bi ji bil odgovoril. Potem je rekel Guttorm:

»Mislim, da pobožnost po svetu rase; več ljudi hodi zdaj v cerkev kakor v moji mladosti.«

»Da, teh ljudi je zmerom več,« je pritrdil Sämund.

»Pa je najbrž med njimi mnogo takšnih, da, morda večina, ki prihajajo le iz navade,« je pripomnila Karen.

»Najbrž mlajši,« je menila Ingeborg.

»Mladi ljudje se pač radi sestajajo,« je rekel Sämund.

»Ali ste slišali, da se pastor ozira za drugo župnijo?« je pripomnila Karen in hotela pogovor spet obrniti drugam.

»To bi bila velika škoda,« je rekla Ingeborg, »vse moje otroke je krstil in birmal.«*

»In zdaj bi želela, da jih še poroči?« je pripomnil Sämund in grizel vejico, ki jo je bil med potjo pobral.

»Čudno, da se služba božja še zmerom ni začela,« je rekla Karen in pogledala k cerkvenim vratom.

»Da, zelo vroče je danes zunaj,« je pripomnil Sämund in se spet nasmehnil.

»Synnöve, pojdiva zdaj v cerkev!«

Synnöve se je zdrznila in se ozrla, kajti Thorbjörn je govoril z njo.

»Ali ne boš počakala, da začne zvoniti?« je vprašala Ingrid in pogledala Synnöve od strani. Ingeborg pa je dodala: »Potem pojdemo vsi v cerkev.«

Synnöve ni vedela, kaj naj odgovori. Sämund se je ozrl za njo.

»Malo počakaj; kmalu bodo zvonili — zate,« je rekel.

Synnöve je zardela kakor rak in mati jo je ostro pogledala. On pa se ji je samo posmejal.

»Saj se zgodi vse tako, kakor bog hoče; ali nisi pravkar tega rekla?« In s temi besedami je zavil proti cerkvi, drugi so šli za njim.

Pri cerkvenih vratih je bila velika gneča, in ko so natančneje pogledali, so opazili, da še niti odprta niso. Ko so hoteli vprašati, zakaj, so se pa odprla in val ljudi se je zlil v cerkev. Nekateri pa so se iz cerkve spet vračali, tako da so se prihajajoči med potjo razgubili. Blizu zida sta stala dva moška in se pogovarjala. Eden izmed njiju je bil zelo velik in plečat, imel je svetle, a razkuštrane lase in potlačen nos. Bil je Knud z Dolge rebri. Ko je opazil, da se bližajo ljudje z Jelkove rebri, je utihnil. Bil je v hudi zadregi, o vzlic temu je ostal tam, kjer je bil.

Sämund, ki je moral iti prvi mimo njega, ga je ostro pogledal. Toda Knud ni pobesil pogleda, čeprav je precej drobno gledal. Potem je prišla Synnöve, in ko je iznenada zagledala Knuda, je prebledela kakor zid. Tedaj je on pogledal v tla in se premaknil, kakor bi bil hotel iti stran. Komaj pa je napravil nekaj korakov, je zdajci opazil kopico obrazov, ki so upirali poglede vanj — Guttormovega, Ingeborginega, Ingridinega in Thorbjörnovega. Ves omoten je šel naravnost proti njim in preden se je zavedel, kje je, je gledal iz oči v oči Thorbjörnu, bi ki se bil najrajši umaknil stran, pa se ni mogel, ker se je za njim gnetla še kopica ljudi. Oba sta stala na širokem kamenitem cerkvenem pragu. Na stopnici pred njima je obstala Synnöve in Sämund je bil nekoliko bolj zadaj, tako da so bili vsi višje kakor drugi ljudje, in so jih morali vsi videti, kakor so oni z viška gledali druge. Synnöve, ki je vse pozabila, je strmela v Thorbjörna, prav tako pa tudi Sämund, njegova žena, Ingrid in Synnövini starši. Thorbjörn je to čutil in je obstal kakor prikovan. Toda Knud je mislil, da mora nekaj storiti, in je zato iztegnil roko, rekel pa ni ničesar. Tudi Thorbjörn je iztegnil roko, toda ne tako zelo, da bi se bil Knudove dotaknil.

»Hvala za —« je začel Knud, pa se je takoj spomnil, da to ne bi bil pravi pozdrav pri tej priložnosti, in je stopil za korak nazaj.

(Dalje prihodnjič.)

* Povest »Na Osojah« se godi med Norvežani, ki so protestanti in tam birma župnik, ne škof.

* **Mladeniči rekruti**, ki ste potrjeni, pa imate skrajšan rok službe, želite čimprej vstopiti v kader ali odložiti službo v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Tudi vsa ostala vojaška pojasnila daje za malenkostno plačilo koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

* **Konj pred drvečim brzim vlakom.** Nedavno zvečer se je peljal z vozom posestnikov sin Ivan Čebulj iz Komende po Gaštejskem klancu proti Kranju. Ko je konj pripeljal do zapornice pri novem železniškem nadvozu, so bile zapornice zaprte zaradi prihajajočega vlaka. Konj se je ropotanja koles prestrašil, skočil pokoncu, pri tem strgal vajeti, nato pa preskočil zapornico in zdrvel po progi pred brzim vlakom. Ko je konj čutil, da je vlak tik za njim, je odskočil in pri tem zadel v drog in vodovodno črpalko. Dobil je tako hude poškodbe, da so ga morali ustreliti. Pri skoku konja čez zapornico se je voz prevrnil in voznik je dobil poškodbe na glavi. Čebulja so prepeljali k zdravniku v Kranju.

* **Tragična smrt 73letnega delavca.** V Ravnah pri Šoštanju je umrl 73letni delavec Franjo Gorjub. Še dan pred smrtjo je kljub starosti v najboljši volji in zdravju opravljal razna dela. Usodnega dne popoldne je šel v bližni Vrhovnikov gozd, da bi poiskal nekaj kolov za fižol. Blizu tam je skalnata strmina. Najbrž je Gorjub šel po strmini navzgor in pri tem omahnil in se pri padcu toliko poškodoval, da je izdihnil.

* **Strela je ubila mlado ženo.** V soboto popoldne se je nebo nad Krškim in Vidmom pooblačilo in nastala je nevihta. Med nevihto sta mlada zakonca Blaž Habinc in njegova žena Justina iskala zavetje pod visokim jagnedom v bližini njive, na kateri sta bila prej delala. Zdajci pa je strela udarila v jagned. Justino je strela na mestu ubila, njenega moža Blaža pa je oplazila po spodnjem životu in nogah. Habinca so po zdravnikovi odredbi odpeljali v krško bolnišnico. Z nesrečnima zakoncema sočustvuje vsa okolica.

* **Žrtev vode.** V Dolenjem Podborštu pri Mirni peči se je kopal 12letni učenec ljudske šole Vinko Kovačič, sin posestnika iz Golobinjaka. Zašel je v globoko vodo in utonil.

* **Štiriletni deček požigalec.** V Stražgojncih v občini Cirkovcah je te dni nastal požar v gospodarskem poslopju posestnika Napasta Franca. Ogenj je do tal upepelil vse poslopje. Kakor je domača gospodinja izpovedala, je požar zakrivil otrok. Ko je namreč začelo goreti je prihitel k materi njen 4letni sinček ter je kričal na vse grlo, da gori. Deček je povedal, da je on v slami zakuril. Vžigalice je našel v kuhinji. Ko ga je mati vprašala, zakaj je to napravil, je rekel, da sta mu stavba in plot ovirala dohod do sosedovih otrok. To je pač le ponoven opomin, naj odrasli skrivajo vžigalice pred otroki.

* **Žalostna smrt dekliča.** Vidka Bauova, učenka I. razreda ljudske šole v Radečah, se je vračala te dni domov na Jagnjenico, kjer ima njen oče Dominik Bau veliko trgovino z mešanim blagom. Med potjo se je ustavila pri svoji stari materi ge. Zahrastnikovi v Njivicah, da bi počakala sestrico, ki bi se morala vrniti s šolskega izleta z Brunka. Njena součenka Albinca Velhar ji je posodila kopalno obleko in se je Vida šla kopat v Sopoto. Albinca je na bregu Sopote videla, kako se je Vida borila z vodo, pa je samo mislila, da se je z vodo le igrala. Šele ko je dejanje opisovala starejši sestri Milki, je ta spoznala, da se je zgodila nesreča. Na klice so prihiteli bližni ljudje in potegnili nesrečno Vidko iz Sopote. Vidka pa je bila že mrtva.

* **Gosenice se spet pojavljajo v ogromnem številu. v hrvatskih krajih.** Zlasti v Varaždinu jih je silno mnogo. Neki ondotni drevored je ves pokrit z gosenicami. Kmetje so začeli na zelnikih zatirati nevarno zalego. Potrebno je, da tudi naši kmetje in vrtnarji začnejo zatirati gosenice, ko se pojavijo. Iz Koprivnice poročajo, da je šolska mladina na pobudo občinske uprave v teku osmih dni uničila nad milijon kapusovih belinov.

* **Neznanega utopljenca so potegnili iz Gruberjevega prekopa.** Kljub objavam v dnevnem tisku in poizvedovanju policije imena nesrečnega mrtveca niso mogli ugotoviti. Neznanec je bil 182 cm visok in kakšnih 35 do 40 let star. Oblečen je bil v temnosivo, skoraj črno obleko s svetlejšimi podolgovatimi črtami, pa v srajco in spodnje hlače iz modrikastega barhenta. Pod vratom je imel zavezano kravato enake barve, obut pa je bil v rjavkaste nogavice in črne nizke čevlje.

* **Velik požar.** V Godoviču nad Idrijo je nastal požar v hiši Marije Medvedove in se hitro razširil na hišo njegovega soseda Franceta Selaka. Obe hiši sta pogoreli do tal.

* **Požar v Stični.** V Vrhpolju pri Stični je nastal nevaren požar. Goreti je začela hiša posestnika Jožefa Kralja. Prihiteli so gasilci iz Stične in Št. Vida, ki pa so imeli težavo z gašenjem, ker daleč naokoli ni vode. Vendar se je gasilcem posrečilo rešiti vsaj bližnje gospodarsko poslopje.

* **V smrt zaradi nesrečne ljubezni.** Anton Lamovšek, 23letni mladenič iz Dola pri Litiji, se je zaljubil v Karlino, mlado dekle z Raven blizu Mirne. Karlina pa mu ni vračala ljubezni. To je fanta žalostilo. Sklenil je na tihem končati si življenje. Najprej je popival po gostilnah, zvečer pa je še prišel h Karlini po slovo. V globoki duševni razdvojenosti je potožil svoje gorje Karlini. Tolažila ga je, da bo že boljše, ni pa niti slutila, na kaj je pripravljen nesrečni Lamovšek. Slednjič je

„Kako silno mnogo porabite na mesec mila — in perilo je kar nekam sivkasto!" „„Gospa, dajte mi dovoljenje, da smem kupovati dobro milo — terpentinovo milo Zlatorog, pa bodo izdatki manjši in perilo bo lepše. To milo je vsaki umazaniji kos, varuje perilo in ga napravi mehko voljnega in snežno čistega.""

TERPENTINOVO MILO
Zlatorog

ZLATA ZANKA

JAMES OLIVER CURWOOD 8

ROMAN

Bram se še ni premaknil. Še zmerom je držal vedro in ribo v rokah. Nenadno je oboje odložil na tla. Renčanje se je vzdignilo iz njegovih širokih prsi, ko je stopil k mizi in položil orjaško roko na Filipovo ramo. Očitno ni rabil moči, a vendar je bil njegov prijem tako silen, da so Filipu pokale kosti. Pri vsem tem je Bram neprestano gledal dekle. Potisnil je Filipa proč, spustil njegovo ramo in postavil oba zanj in za Filipa namenjena polna krožnika pred Celijo. Zdaj je pogledal Filipa.

»Midva bova jedla meso, gospod!«

Mirno in pametno je izpregovoril Bram te besede. Njegove oči in obraz niso kazali niti sledu blaznosti. V tem svetlem trenutku je pokazal Bram viteštvo, ki je napravilo globok vtisk na dekle. Skoro zmagoslavno je mladenka pogledala Filipa. No, zdaj je Filip moral verjeti, da je bil Bram dober z njo.

Filip je prijel Brama za roko in mu jo stisnil, a Bram je samo nekaj zagrgral in zdelo se je, da ni niti opazil Filipove roke. Med tem ko je Filip pripravljal ribo, je čepel volčji človek na indijanski način na petah in se naslanjal s hrbtom na steno. Njegove oči niso nehale gledati mladenko, dokler ni pojedla jedi. Filip je ponudil Bramu polovico ribe. Toda s prav enakim uspehom bi bil lahko ponudil jed lesenemu kipu. Tiho godrnjaje je Bram vstal, ko je Celija nehala jesti, snedel ostanek jelenje gnjati in šel iz koče.

Trenutek pozneje sta Filip in Celija zaslišala od zunaj njegov smeh in zavijajoči tulež volkov.

DESETO POGLAVJE

Filip je dognal razne reči.

Komaj so se bila vrata zaprla za Bramom, je Celija potegnila Filipa k mizi. Pri čuječih očeh volčjega človeka je bila zaužila svoj zajtrk, kakor bi se ne bilo zgodilo nič posebnega, zdaj pa je vztrajala na tem, da mora tudi Filip jesti krompir in kruh. Nalila mu je tudi skodelico kave.

»Ne marate, da bi bil prikrajšan,« se ji je nasmehnil in nenadno začutil silno željo, da bi pritegnil k sebi njeno glavo in jo poljubil. »A prav nič ne veste, dekletce, da te presnete mlince, ki jih tu prisiljeno imenujemo kruh, jem že celo večnost zjutraj, opoldne in zvečer.« Pri tem je zaničljivo vzel v roko košček kruha, da bi bil nazorno pokazal svoje stališče. »Že sam pogled nanj mi skoro privabi solze v oči od hrepenenja po zelenih kislih kumarah moje matere. Do grla sem sit tega kruha! Bramova riba je veleužitek v primeri s tem kruhom. Kavo pa bi pil. To je nekaj drugega, že zaradi tega, ker ste jo tako srčkano mleli.«

Sedela je nasproti njemu, ko je jedel in se mu zadovoljno smehljala. Pa še celo zdaj je bilo v žaru temnovijoličaste modrine njenih oči, od katerega se je čutil Filip kakor začaran, nekaj kakor žalost, da, celo kakor nemir in strah. Da bi jo mogel varovati, je mislil Filip, in gledati te oči v blesku veselja in sreče, to bi bilo . . .

Zdajci je skočil pokoncu in planil k oknu. Sunkoviti smeh blaznika se je bil spremenil v zateglo, stokajoče kričanje. Glas, v katerem je bilo, kakor se je zdelo, vse hrepenenje bitja, ne zavedajočega se samega sebe, glas, ki je spričo svoje obupne, krute nemoči segal človeku do dna duše. Bram je stal pri okraji in metal kose mesa svojim zverem, ki so se stiskale okoli njega. Zdaj pa jim je vrgel vse meso, ki ga je bil držal v rokah, in volkovi so se v tulečem, renčečem in zobe kazajočem kupu vrgli na živež. Nato se njih gospodar ni več zmenil zanje. Filip je strmel skozi okno v bolestno spačeni obraz s široko odprtimi, hropečimi usti in se je zganil, ko se je Celija nenadno z napol razpletenimi lasmi, ki jih je z urnimi in tresočimi se prsti dalje razpletala, zrinila k oknu, tako da je Filipa odrinila. Poševen solnčni žarek je osvetlil njene zlate lase.

Tedaj je Bram umolknil. S široko odprtimi poševnimi očmi, s čudno sklonjeno držo telesa, napol plazeč, napol opotekajoč se je odkrevsal volčji človek proti koči. V naslednjem trenutku je njegova roka za opotala na vratih.

Vse mišice Filipovega telesa so se napele za dejanje. Še preden pa je bil mogel zgrabiti kakšno poleno, so se oprijeli Celijini prsti njegove roke. Njena ročica ga je potegnila nazaj in ga potisnila v ozadje prostora. Zdaj je volčji človek že odprl vrata in ob-

na videz pomirjen dejal, da pojde k obmejni straži. Komaj je bil kakih sto korakov od hiše, se je nesrečni Lamovšek zastrupil s strihninom in umrl v silnih mukah. Anton Lamovšek je bil na dobrem glasu. Naj mu bo zemlja lahka!

* **Iz obupa v smrt.** V neki hiši Ulice na Grad v Ljubljani so našli obešenega 55letnega pekovskega pomočnika brez posla Pavla Sajeta, ki je bil po rodu iz Trbovelj, a pristojen v Ljubljano. Vsa znamenja kažejo, da so ga do obupnega dejanja privedli posebni razlogi. Nedavno je bil kot priča zaslišan v neki pravdi za povračilo mezde, ki jo je eden njegovih tovarišev dvignil proti pekovskemu mojstru, pri katerem je bil svoj čas zaposljen tudi Saje. To zasliševanje na sodišču mu je šlo zelo k srcu.

* **Trileten fantek utonil.** Pri Hribarju v Kamnju, so bili nedavno vsi na njivi. Doma pri otrokih je ostala le stara mati. Triletni Brunoslav, ki se je z drugimi otroki igral na vrtu, je pa pri tem padel v vaško lužo in utonil.

* **Ekrazitna patrona je poškodovala tri bratce.** Nedavno so se vračali trije bratci 13-letni Ivan, 11-letni Martin in 8-letni Štefan Štor, posestnikovi sinovi iz Osence pri Teharju, iz šole domov. V Pečovniku so našli ekrazitno patrono in jo prinesli domov. Stopili so pod domači kozolec in Ivan je začel tolči po patroni. Nenadno se je patrona razpočila in poškodovala vse tri dečke. Celjski reševalni avto je prepeljal vse tri v celjsko bolnišnico. Od tod so poslali Štefana v domačo oskrbo, Ivan in Martin pa se zdravita v bolnišnici.

* **Lokomotiva je ubila očeta štirih otrok.** Med apnenikom v Pečovniku in tremerskim mostom zaključuje gradbeno podjetje Nassim beni iz Maribora regulacijska dela na Savinji. Delavci vozijo gramoz iz struge Savinje k železniški progi. Tako je peljal te dni pri regulaciji Savinje zaposljeni 44letni mali posestnik Štefan Bokan iz Otovcev v murskosoboškem srezu s samokolnico gramoz po deskah k železniškemu tiru in tam izsul gramoz. Zaradi ropota, ki ga povzroča veliki bager, ni slišal, da se je bližal osebni vlak iz Laškega. Lokomotiva je treščila v Bokana in ga odbila s tako silo, da je v loku odletel ter obležal ob progi z zlomljenim tilnikom in strto lobanjo. Strojevodja je ustavil vlak, da bi prepeljal ponesrečenca v Celje. Ker pa je bil Bokan že mrtev, je takoj odpeljal proti Celju. Bokan zapušča ženo s štirimi otroki. Bodi mu blag spomin!

* **Tragična smrt deklice pod vozom.** Te dni okrog poldneva je prinesla 9letna Micika Kaiserjeva svojemu očetu, delavcu v tvornici v Goričanah, kosilo. Takoj ko je oče pojedel, se je deklica napotila domov. Na cesti ji je privozil naproti 16letni voznik Jenko, po domače Zbiljčev iz Svetja, ki je peljal težko naložen voz opeke. Jenko je brezskrbno pokal z bičem in menda po nesreči udaril naproti prihajajočo Kaiserjevo po obrazu. Deklica je prestrašeno odskočila, a v svojo nesrečo tako nerodno, da je prišla pod konja in voz, ki je šel čez glavo, da je kmalu izdihnila. Vsi okoli pomilujejo starše, ki so na tako žalosten način izgubili hčerko.

* **Nočni požar.** Sredi noči je nastal v Braunšvajgu pri Račah v gospodarskem poslopju Marije Dikančeve ogenj, ki je zgradbo upepelil do tal. Požar je nastal zaradi isker iz dimnika.

* **Strela je vžgala hlev.** Nedavno zvečer je okoli Semiča divjalo neurje, med katerim je udarila strela v hlev posestnika Martina Skale v Mladici. Hlev je bil v trenutku v plamenih, tako da so komaj živino rešili. Enega vola je strela oplazila, da je poginil. Gasilska četa je preprečila, da se niso vnela sosedna poslopja. Prihitela je na pomoč tudi gasilska četa iz Stranske vasi. Skala ni bil zavarovan.

* **Avto je povozil kolesarja.** Nedavno je na cesti med Dovžami in Mislinjem povozil neki avtomobilist 50-letnega posestnika Josipa Lužnika, ki se je peljal s kolesom. Ponesrečenec je pri padcu dobil precejšnje poškodbe na glavi in močne notranje poškodbe. Avtomobilist se za ponesrečenega sploh ni zmenil, temveč je oddirjal naprej. Lužnika so preepljali v slovenjgraško bolnišnico.

* **Smrtna nesreča.** Na cesti med Lescami in Radovljico se je na binkoštni ponedeljek zgodila huda nesreča. 28letni Silvester Pogačnik iz Podnarta se je peljal z motornim kolesom iz Lesc proti Radovljici. Za njim je sedel na motornem kolesu še neki drugi mlajši fant. Pogačnik je vozil s precejšnjo hitrostjo. Nasproti mu je privozil avto z močno lučjo, ki je Pogačnika toliko zmotila, da ni več dobro videl pred seboj. Ko je tako privozil v neposredno bližino avtomobila in se mu hotel umakniti, je zavozil preveč na stran in treščil v obcestni drog. Pogačnik je dobil pri padcu hude rane, izmed katerih je bila rana na prsih smrtna. Nesrečni vozač je kmalu izdihnil. Njegovemu tovarišu se ni nič zgodilo, čeprav ga je vrglo nekaj metrov daleč naprej.

* **Vlak je odrezal železničarju nogo.** Na binkoštno nedeljo zjutraj se je pripetila na železniški progi med postajo Trbovljami-rudnikom in rudniško separacijo železniška nesreča. 31letni uslužbenec državne železnice Kokec Fridolin je med premikanjem pri odskoku iz vozeče se lokomotive priletel na tla tako nesrečno, da mu je spodrsnila desna noga pod kolesje lokomotive, katero mu je zdrobilo nogo v stopalu ter mu prizadejalo še drugje so mu morali desno nogo malo pod koge poškodbe desne noge pod kolenom. Kokca so takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico, lenom odrezati.

* **Strašna smrt pod kupom lesa.** Nedavno se je pripetila v Nazarju pri Mozirju strašna nesreča. Delavci lesne industrije, ki jo ima graščina v Nazarju, so splavljali les in plohe iz Savinje in jih skladali na kupe. Dva delavca pa je zadela nesreča. Sklad lesa, katerega so spravili skupaj, se je zrušil in pokopal delavca Antona Melavca in Mikeka Franca. Melavca je kup potlačil, da je bil takoj mrtev, med tem ko je Mikek dobil hude poškodbe. Mikeka so odpeljali domov in je ostal v domači oskrbi.

* **Obsojeni strahovalci Prekmurja.** Že zadnjič smo poročali, da se je morala pred mariborskim sodiščem zagovarjati vlomilska tolpa 12 ciganov, ki je bila obtožena zaradi 51 vlomov in tatvin. Obsojeni so bili 38letni cigan Vincenc Horvat na 12 let robije, 23letni cigan Josip Horvat na šest let robije, 26letni Vencel Cener na osem let robije, 37letni Josip Kokaš na dve leti robije, 18letni Jurij Kokaš na osem mesecev strogega zapora, 20letni Adam Cener na dve leti in šest mesec strogega zapora, 20letni Josip na eno leto in šest mesecev strogega zapora, 25letni Ignac Cener na pet mesecev strogega zapora, 20letni Josip pa na osem mesecev strogega zapora, a ostali mladoletni cigani se bodo pokorili v poboljševalnici.

* **Dve žrtvi pretepa.** Med krojaškim pomočnikom Kumpom iz Hriba pri Uršnih selih in fanti iz Dobindola je že nekaj časa trajalo sovraštvo zaradi deklet. Ko se je mudil Kump nedavno v Kupindolu, je prišlo do pretepa, pri katerem je dobil Kump nekaj zaušnic. Kump je sklenil maščevati se in je privedel svoje tovariše na binkoštno nedeljo na veselico gasilnega društva v Dobindolu. Gasilska veselica, ki je bila dobro obiskana, se je vršila v lepem razpoloženju. Ko so prišli Kumpovi tovariši iz Črmošnjic in Kumpov brat iz Novega mesta, so ti začeli izzivati. Kmalu se

---

stal pri njih z drvasto sklonjenim okornim telesom, klokajoč in debele ustnice gibajoč, kakor bi bil naglo nekaj mrmral.

Skoro zapovedljiva sta bila njen gib, proseč za molk, in njen predirljivo svarilni pogled, ko je pogledala Filipa čez ramo. Kazalo je, da ji je bilo Bramovo čudno ponašanje znano. Stopila je naravnost k volčjemu človeku in mu potisnil šop dolgih, blestečih se las pred oči. Filip, ki je nevedno strmel v Brama, ni bil niti videl, kdaj si jih je bila odrezala.

Klokaje je blaznež stegnil svojo velikansko, spačeno roko po zlatem šopu, in odsev največje blaženosti je spreletel štoraste poteze, ko so njegovi prsti stisnili zlati dar. Nato je zdrsnil Bram kakor pri molitvi na kolena.

Filipovi živci so bili do skrajne meje napeti. Torej je bil pravilno domneval: dekličji lasje so volčjemu človeku nekak čarobni amulet. Ali je mogoče, da ti okorni možgani še niso uganili, da ima v koči zaklad, mnogo večji od daru, ki mu je bil prostovoljno dan? Če bi le stegnil svoje orjaške močne roke po njem. In ali je mogoče, da se Celija ne zaveda te nevarnosti?

Njeni lasje so lesketajoče se pokrivali njene rame. Stala je tam in se smehljala Bramu, ki se je počasi vzdignil in s svojim šopom stopil k oknu, da bi ga bolje pregledal. Tam ga je razdelil v tri dele. A Celijino obličje je bilo bledo, ko se je vrnila k Filipu, potem ko se je bil orjak ob steni spustil na prekrižane noge in začel vneto mrmraje in čisto sam vase zatopljen plesti lase v vrvco.

Mladenka je bila često zmedena od bojazni, da je ne bi bil napačno razumel. Filip si spet ni znal pomagati. Tedaj pa ga je prijela za roko in ga potegnila za zastor. Zdaj mu je bilo zadosti jasno: hotela mu je pokazati, kaj je bil Bram storil zanjo. Ves prostor v koči je bil s pregrajo razdeljen v dva dela, in Filip je ugotovil, da je bila ta pregraja iz še čisto sirovega lesa. V prostoru je videl ogrodje postelje, stol iz sirovega lesa, mizo iz sirove jelovine in pol ducata medvedjih kož, ki so pokrivale tla. Nekaj malega oblačil je viselo na steni, in sicer kožuhovinasta čepica in debel, nepremočljiv plašč z rdečim pasom. Zraven je ležala majhna v platno zavita cula.

»Mislim, da začenjam uganjevati, kaj mislite,« je rekel Filip in globoko pogledal v temnomodre oči. Dopovedati mi hočete, da ne smem Bramu Johnsonu zaviti vratu, kadar mi pokaže hrbet. Pa tudi sicer mi ne dovolite, da bi ga napadel. Hočete, naj bi vam verjel, da vam ni storil ničesar zlega. Bojite se ga pa vendarle, vem to. Poprej je bil vaš obrazek bel ko zid, a zdaj — zdaj gledam najprijetnejši obraz, kar sem jih kdaj videl.«

Spreletelo ga je kakor prijetna toplota, ko je zapazil v njenih očeh prizadevnost in videl, kako se je napenjala z vsem svojim vitkim, lepim telesom, da bi ga razumela. »Ubogal bom,« je nadaljeval in se ji prostodušno smehljal. »Vsaj za zdaj vas bom ubogal. Morda sem že blazen kakor Bram in se zaradi tega ne znajdem v položaju. Na pot sem šel, da bi prijel tolpo tatinskih Indijancev, pa sem našel polžival Brama, in v njegovi koči sem dobil — vas! Najprej ste bili videti tako plašni, kakor bi bili stali pred vrati samega pekla. Vendar pa vam ni bil Bram storil ničesar hudega. Zakaj ste se torej tako bali? Ali je mogoče, da ste se ustrašili mene? Mnogo hudega ste morali doživeti! Ne vem še, kakšna trnjeva pot je za vami. Milijon dolarjev bi dal, če bi mogel pripraviti Brama do govora. Videl sem, kako so se njegove oči bleščale. Tudi vi ste to videli, in prijetna rdečica je zbežala z vaših lic tako hitro, kakor bi bilo v tistem trenutku nehalo biti vaše srce. A vendar vam Bram ni bil storil ničesar zlega? Pri Bogu, želim, da bi mogel to verjeti!«

Filip je opazil na njenem obličju, da so njegove besede, ki jih sicer ni razumela, prijetno vplivale nanjo. To ga je izpodbudilo, da je nadaljeval, kakor bi bil s tem, da je izgovarjal svoje misli, vendarle pomogel k medsebojnemu razumevanju. »Oddaljeni ste dobrih 1500 milj od vseh človeških bitij, ki imajo lase, oči in polt takšne, kakršne imate vi,« je rekel. »Prav nič črnega vi nimate na sebi. Samo zlato, rožno rdečino, belino in zlato. Prav tako se mi zdi, kakor bi vas bil divji lov privedel z lune, da vodite Bramu gospodinjstvo. Za božje ime, ali mi nikakor ne morete pojasniti, kdo ste in od kod ste prišli?«

Filip je prenehal govoriti, kakor bi bil pričakoval odgovor. Mladenka pa se mu je samo smehljala. Njeno smehljanje je bilo očarljivo in sladko. Filipu je postajalo čudno v duši. »Ne razumete niti ene same besede iz vsega mojega govora, kaj ne?« je rekel in jo prijel za roko. »Niti besedice ne razumete, toda počasi se bova že sporazumela. Za en-

je vnel hud pretep. V nekaj trenutkih so bile prevrnjene vse mize in polomljeni stoli. Vse pomirjevanje treznejših ljudi je bilo brezuspešno. Razbijanlci so napravili samo na razbitih kozarcih in steklenicah okoli 500 din škode. Več mladeničev je bilo poškodovanih. Dva izmed njih so morali odpeljati v bolnišnico. Eden od teh ima razbito lobanjo in odbit mazinec na roki. V krajih, odkoder so se zbrali žalostni junaki, ki so izzvali vsega obsojanja vredni pretep, ni naprednih društev.

* **Kmetje so kmetom pokosili pšenico zaradi političnih sporov.** V občini Spodnji Kupčini v savski banovini bi morale biti 5. tm. občinske volitve. Prebivalci te občine so v glavnem pristaši dr. Mačka, toda med njimi vlada že dalje časa precej oster spor. Razdor med Mačkovimi pristaši je bil tudi povod, da je dosedanji občinski odbor odstopil. Del občanov je vložil na okrajno sodišče v Pisarovini svojo kandidatsko listo v potrditev. Iz strahu, da ne bi še drugi del pristašev dr. Mačka vložil svoje kandidatne liste, je prvi del volivcev pokosil pšenico svojim nasprotnikom. S tem je prvi del, ki je baje manjši, hotel prestrašiti druge, da se ne bi udeležili volitev in da bi na ta način prvi dobili občino.

* **Slaba patrona preprečila roparski umor.** Posestnica Angela Rotnerjeva v Janževi gori pri Selnici ob Dravi je nedavno zvečer zaslišala v kuhinji čuden šum, ki je prihajal iz sobe. Šla je gledat. Ko je stopila v sobo, je opazila pod posteljo tujega moškega, ki je meril nanj z lovsko puško. Tujec je puško sprožil, patrona pa se ni vžgala. Rotnerjeva je zakričala na pomoč, zaloptunila in zaklenila vrata ter šla klicat sosede. Tujec pa je pobegnil skozi okno. Selniškim orožnikom se je posrečilo izslediti napadalca v osebah dveh mladih pokvarjencev, 16letnega Vinka in 17 letnega Franca. Vinko se je splazil v sobo ter odprl omare, da bi ukradel obleko, Franc pa je stražil pod oknom. Ko je Vinko začul, da prihaja gospodinja, je zgrabil lovsko puško, ki je visela na steni, napel petelina in se skril pod posteljo. Priznal je, da je imel namen streljati na posestnico. Orožniki so preiskali naboj, ki je bil v puški, in ugotovili, da je samo slaba kapica na patroni, ki se ni vžgala, preprečila strašen zločin.

* **Žalosten dogodek v Črni.** Na binkoštno soboto je nastala v Črni pri Prevaljah fantovska bitka, med katero je bil v levo stran prsi zaboden 23letni Andrej Napotnik, ki je kmalu zaradi izkrvavitve izdihnil. Poleg tega je bil huje ranjen Anton Globočnik, ki je moral v bolnišnico. Orožniki so aretirali več osumljencev. Pozneje so prijeli še dva, in sicer Franceta Kodruna iz Šoštanja in Franceta Zalarja iz Begunj. Kodrun je priznal, da je zabodel Napotnika.

* **100.000 dinarjev za hajduško glavo.** Iz Žagubice poročajo, da je bil v boju z orožniki ustreljen nevaren hajduk Jorgovan Mihailović, ki je imel na vesti neštevilo razbojstev. Njegov pajdaš Pavle Dokić se še skriva in je na njegovo glavo razpisanih 100.000 dinarjev.

NAŠIM DOMAČIM NAROČNIKOM!

Opozarjamo na položnice, ki smo jih zadnjič priložili. Z njimi dajemo svojim naročnikom priložnost, da poravnajo ob nastopu poletja naročnino. Naročnina je dospela v plačilo tako za one, ki je v prvi polovici leta niso še plačali, kakor tudi za druge, ki bodo prejemali list še nadalje v drugi polovici leta. Naročniki, storite brez oklevanja svojo dolžnost!

NAROČNIKOM V TUJINI

Naročniki v tujini nas večkrat prosijo, da jim za plačilo naročnine pošljemo položnice. Odgovarjamo jim, da tega ne moremo storiti, ker naše položnice v tujini niso veljavne. Naročnina se plačuje po mednarodni nakaznici, ki jo dobi vsak naročnik na svoji pošti, posreduje pa nakazovanje denarja tudi banka Baruch in drug 11, rue Auber, Paris, na katero se je obračati, in sicer za države Francijo, Belgijo, Holandijo in Luksemburg. Naročniki v Nemčiji pa denarja za časopise ne smejo pošiljati. Zato naj plača zanje naročnino kaka druga oseba, ki biva v Jugoslaviji.

UPRAVA »DOMOVINE«

* **Težavna preiskava o fantovski bitki.** O dogodku pri Sv. Bolfenku, kjer je bil med fantovskim prepirom smrtno obstreljen 27-letni kmečki fant France Kramberger iz Škrinjave, se vodi obširna preiskava. Truplo pokojnega Krambergerja je bilo razteleseno in nato pokopano. Zdravnik je ugotovil, da je imelo truplo na trebuhu tri strele, črevesje je bilo na več krajih pretrgano in je bila smrt neizogibna. Orožniki so aretirali šest udeležencev pretepa, med temi sta brata Franc in Martin Čeh iz Ločiča. Priče pravijo, da sta bila oborožena vsak s svojo staro vojaško repetirko, ki sta ju imela še iz vojnega časa. Oba brata izpovedujeta, da sta bila onadva napadena, in sicer od večje družbe fantov, med katerimi je bil tudi France Kramberger. Seveda se izgovarjata s silobranom. Padlo je kar 17 strelov. Kateri izmed obeh bratov je do smrti zadel Krambergerja, je težavno ugotoviti.

* **Sam se je prijavil.** Josip Repše in njegovi tovariši, ki so v preiskovalnem zaporu mariborskega okrožnega sodišča zaradi Privredne zadruge, so dobili novega tovariša. Prispel je iz Celja glavni zastopnik Privredne zadruge za celjsko mesto in okolico Alojzij Leskošek ter se je prijavil pri preiskovalnem sodniku g. Mikužu na mariborskem okrožnem sodišču. Preiskovalni sodnik ga je vtaknil v zapor.

* **Kaznovani ponarejevalci bankovcev.** Pred senatom trojice v Novem mestu se je te dni vršila razprava proti 32letnemu delavcu Antonu Petriču iz Golnika pri Sv. Križu nad Litijo, proti 28letnemu posestnikovemu sinu Vinku Gracarju iz Gradišča in 66letnemu posestniku Antonu Gracarju iz Gradišča. Obtožnica očita Antonu Petriču, da je v Gradišču pri Št. Rupertu ponarejal 1000dinarske bankovce in je v Litiji spravil ponarejen bankovec v promet. Prav tako je Gracar Vinko na Mirni in v Zagorju spravljal ponarejene bankovce v promet. A Anton Gracar je obtožen, da je Petriču odstopil v svoji hiši sobico za ponarejanje bankovcev in mu tudi preskrbel pristni 1000dinarski bankovec za vzorec. Obsojeni so bili: Anton Petrič na tri leta robije in triletno izgubo častnih pravic, na 10.000 din denarne globe in v primeru neizterljivosti na 100 dni robije, Vinko Gracar na leto dni robije, na triletno izgubo častnih pravic in na 1.000 din globe, v primeru neizterljivosti še na 10 dni, Anton Gracar pa na leto dni robije in plačati mora tudi po 1000 din zasebnim oškodovancem.

* **Ženin je pobegnil.** Za 6. t. m. je bila napovedana poroka 23letne Marije iz Trat v Slovenskih goricah in 35letnega Martina. Tik pred poroko pa je zaročenec izginil. Te dni pa je prejela Marija iz Nemčije pismo, v katerem ji sporoča pobegli zaročenec, da si je vso zadevo premislil in naj ne bo huda. Vse, kar mu je dala, ji bo že povrnil, če bo mogel. Marija je šla k orožnikom, kjer je pobeglega zaročenca prijavila zaradi prevare.

---

krat zadostuje, da vem, da bivate tu že precej časa in da niste imeli od dne, ko ste bili padli z lune, za zajtrk, kosilo in večerjo ničesar drugega kakor meso, ki je bilo povrhu najbrž še neosoljeno. Vidim, kako ste lačni. Zdaj bova zajtrkovala!«

Povedel jo je spet v prvi prostor pred pregrajo, in začela mu je vneto pomagati, ko je pobiral po tleh živila. Filipu se je zdelo, kakor bi se bil zvalil velik kamen z njegovega srca, in med tem, ko je naglo pripravljal zajtrk, je čutil, da je plulo po njegovih žilah novo vznemirjenje. Toda ta nemir ni bil neprijeten. To vse je pač izviralo od tega, ker mu je bila pojasnila, da ji Bram ni storil hudega.

»To vem, kajti sicer bi mi bili dovolili, da bi ga bil kresnil po glavi,« je dalje govoril Filip in mešal posušeni krompir, ki ga je grel v ponvi. Medtem je naglo po strani pogledal dekle. Bila je zares očarljivo lepa. Njena kita ji je padala po hrbtu. Bila je tako debela kakor njegovo zapestje. Filip doslej še ni vedel, da bi mogli lasje kakšne ženske izžarevati tako mehek, topel zlati ogenj.

Zdajci mu je nekaj padlo na um. Vstal je, se udaril po prsih in se prijel za brado. »Jaz sem Filip Brant,« je rekel. »Filip Brant — Filip Brant — Filip Brant . . .«

V njenih očeh se je zasvetilo. Zdelo se je, kakor bi se bila zdajci zrušila stena, ki ju je ločila. Počasi in razločno je ponovila njegovo ime ter se pri tem smehljala. Potem je položila obe roki na prsi in dejala: »Celija Arnim«.

Najrajši bi bil kar preko ognjišča skočil k njej in ji stisnil roko. Toda moral je ostati pri krompirju.

»Celija Arnim,« je ponavljal njeno ime, med tem ko je mešal krompir. Kolikorkrat je izgovoril njeno ime, tolikokrat mu je kimnila. Potem je rekel: »Celija!« Skoro v tistem trenutku je odgovorila: »Filip!«

Med renčanjem in tuljenjem volčje trope so se približali težki koraki vratom in Bram je spet stopil v kočo. Filip se ni ozrl nanj, temveč je dalje z vnemo pripravljal jed. Začel si je celo žvižgati. Kmalu je pokazal na lonec, v katerem se je kuhala kava, in rekel: »Vzemi kavo. Celija. Kuhana je.«

Prijela je lonec in ga postavila na mizo. Šele zdaj je Filip pogledal Brama. Volčji človek je stal s hrbtom proti vratom. Ves čas se ni bil premaknil z mesta. Samo njegovi pogledi so okorno sledili Celijinim gibom. V eni roki je držal vedro, napolnjeno z vodo, v drugi pa zmrzlo ribo.

»Prepozno ste prinesli ribo, Bram,« je menil Filip. »Mala gospodična ni mogla tako dolgo čakati. Sicer pa mislim, da se je ubožici že dodobra priskutilo meso. Sedite k zajtrku!«

Filip je nadeval vročega krompirja in riža, ki si ju je bil skuhal, preden je začel zasledovati Brama, a ju je zdaj samo segrel, na cinasti krožnik in postavil pred mladenko. Drugi krožnik je naložil za Brama in tretjega zase.

In opazila se je olajšava iz giba glave, s katerim je Celija dala razumeti Filipu, da se hoče umakniti v svojo sobo. Po razburljivem prizoru, katerega priča je bil, je mogel Filip to željo predobro razumeti.

Bram tudi zdaj kakor ves čas ni pogledal Filipa. Globoko sam vase zatopljen je pletel dalje svojo zlato zajčjo zanko, mrmral predse in dozdevno niti ni opazil, da je Celija odšla.

Da bi bil čas izpolnil, je poiskal Filip svojo brivsko pripravo. Slika, ki se mu je pokazala v ogledalu, ga je prestrašila. Nič čudnega, da se ga je dekle pri prvem pogledu nanj prestrašilo! Filip je potreboval dobre pol ure, da si je čisto ostrgal obraz. Šele nekaj časa nato se je volčji človek vzdignil in zapustil kočo.

Filip je videl skozi okno, da si je zunaj pripravil puško, bič in krplje. Kazalo je, da se je Bram opremljal za odhod, morda za lov, in vse to je delal mirno in pametno kakor vsak drugi človek z zdravimi možgani. Nikdar se ni volčji človek zdel Filipu zagonetnejši. Ali je bil res blazen ali pa je morda bil kakšen smisel v rečeh, ki jih je počel? In če je Bram zasledoval določen smoter, je moral imeti ta smoter kakšno zvezo s Celijo. Filip je bil zdaj prepričan, da dekle pred Bramom ni bilo v stiski, vsaj ne na način, kakor se je bil sprva bal. Celija mu je bila to dopovedala, in Bramovo pasje ponižno obnašanje nasproti njej je to potrjevalo. Razen tega bi volčji človek pač ne bil privedel v svojo kočo tekmeca, če bi strast in hrepenenje tesnila njegova prsa. **(Dalje.)**

NERODNO

A: »Zakaj ste pa razdrli zaroko z Vero?«

B: »Ker je njena papiga vselej, kadar sem se poslavljal, kričala: ‚Ostani še, Milan!'«

A: »To vendar ni nič hudega.«

B: »Je že res. Toda meni je Dušan ime.«

POGOSTO GA POLJUBLJA

Možek: »Zdi se mi, draga ženica, da me poljubljaš samo, kadar potrebuješ denar.«

Ženica: »No, mar ni to dovolj pogosto, možiček?«

*** 26 tisočakov so mu odnesli.** V Trniču pri Račah na Dravskem polju je bilo vlomljeno v stanovanje posestnika Franca Greifa. Vlomilec, ki je najbrž dobro poznal razmere v hiši, je odprl omaro in pobral iz nje 26 100 dinarjev. O vlomu so bili obveščeni orožniki, ki zdaj poizvedujejo za tatom.

*** Kovač 10 dinarskih novcev.** Sredi maja so se pojavili v Ljutomeru in okolici ponarejeni 10dinarski kovanci. Orožniki so šli na delo in prijeli razpečevalca viničarjevega sina Goloba Franca iz Rinčetove grabe in poljskega delavca Ivana Balažiča iz Stročje vasi. Oba sta priznala, da sta kovance prejela od Poljšaka Jožefa, ki je bival nekaj časa v Krapju. Orožniki so oba razpečevalca ponarejencev izročili sodišču, glavnega krivca Poljšaka pa niso mogli prijeti, ker je neznanega bivališča. Doma je iz Dornberga na Goriškem in italijanski državljan.

*** Muslimanka je pobegnila z Mariborčanom.** Te dni je prispela v Maribor 35letna muslimanka Takičeva Selma, ki je z nekim Francem iz Dupleka pobegnila od svojega moža v Bosanskem Brodu. Vse bi bilo sicer v redu, če bi na mariborsko policijo ne bilo prispelo moževo pismo, v katerem pravi mož, da mu je žena ob pobegu odnesla razno perilo in druge predmete v vrednosti okoli 1000 din. Policiji se je posrečilo, da so muslimanko z njenim izvoljencem izsledili in ju oddali v policijske zapore. Seveda je še vprašanje, če gre res za tatvino.

*** Računi z lahkovernostjo.** Oblastva so prišla na sled sleparstvu, ki se je pripetilo v Libeličah pri Prevaljah, kjer se je pojavil neki 28 letni Damjan Apšner in pripovedoval ljudem, da ima neke čudežne knjige, s pomočjo katerih lahko vsakogar ozdravi in lahko tudi dvigne zakopane zaklade. Ljudje so mu takoj proti plačilu predujmov od 100 do 500 dinarjev, ki jih je Apšner zahteval, pokazali mesta, kjer naj bi bili zakladi zakopani. Toda te čudežne bukve niso pomagale nič in je vsa zadeva prišla na ušesa orožnikom, ki so uvedli preiskavo in dognali, da je imetnik teh čudežnih knjig izvabil skupno okoli 1800 dinarjev od lahkovernih ljudi.

*** Z ukradenim avtom jo je povozil.** Pred Korenovo gostilno v Košakih se je pripetila usodna avtomobilska nesreča. Na delo v Hutterjevo tkaninsko tvornico je hitela slikarjeva žena Marija Renerjeva. Ko je po Aleksandrovi cesti korakala proti Mariboru, je privozil iz mesta v divjem diru neki avto in se zaletel v Renerjevo. Avtomobilist se je po nesreči takoj ustavil. Prihitelo je tudi nekaj ljudi, ki so skušali pomagati nesrečnici. Poklicani reševalci so jo prepeljali v bolnišnico, kjer pa je takoj po prevozu umrla. Brezobzirni avtomobilist je bil poljski državljan Vaclav Petruška, ki je bil malo prej avtomobil ukradel in se hotel z njim najbrž odpeljati proti državni meji. Avtomobil je last tvorničarja Woschnagga iz Šoštanja. Petruška je bil aretiran.

*** Ponesrečen poskus nasilja na žensko.** Pred dnevi je pobegnil z dela na Meljskem hribu 38letni kaznjenec Franc Črepinko, ki bi moral odsedeti večletno zaporno kazen v mariborski moški kaznilnici. Pretekli teden pa se je pojavil pobegli kaznjenec pri Slovenski Bistrici, kjer je na cesti med Slovensko Bistrico in Laporjem napadel neko mladenko, nad katero je hotel izvršiti nasilje. Ženska pa se je krepko branila ter ga s steklenico nekajkrat udarila po glavi, da je bil ves krvav. Toda napadalec je ponovno zgrabil žensko in jo vrgel na tla. V zadnjem trenutku je na obupne klice napadene ženske prišel na pomoč neki delavec, zaradi česar je napadalec žensko izpustil in zbežal. Sodeč po opisu napadalca gre za pobeglega Črepinka. Ker je pobegli Črepinko nevaren zločinec, so oblastva ukrenila vse potrebno, da ga čim prej izsledijo.

*** Žaloigra o uboju očima pred velikim senatom.** Pred velikim senatom v Ljubljani se je obravnavala žaloigra, ki ji je glavni izvor v alkoholu. Luka Markun, gospodar v Spodnjih Dupljah, se je pred leti vnovič poročil z Marijo, ki mu je k hiši prinesla še 9letnega sinčka Jakoba. Sprva je vladala v hiši sloga. Čez nekaj let pa se je gospodar vdal pijači in alkohol je napravil v družini pravi pekel. Žena je morala dostikrat pred možem bežati. Pastorek Jakob se je izučil čevljarstva. Od mladega je bil varčen in miren. Sprva je Jakob stanoval drugod. Gospodar Luka pa ga je zvabil, da je prišel k njemu stanovat. A Luka tudi njemu ni prizanesel. Jakob je drugače neizrečeno ljubil svojo mater in jo varoval pred nasilnostmi pijanega očima. Bilo je usodno jutro 7. maja letos. Že ponoči je vinjeni gospodar rogovilil po hiši. Zjutraj je znova začel. Kuhal si je sam žgance. Stal je pri štedilniku in hudo zmerjal jokajočo ženo. Ko je Jakob prišel s sinčkom v kuhinjo, ga je Luka psoval in zmerjal. Sina je to raztogotilo in razburilo. Tekel je v sobo po krušni nož in stopil k štedilniku. V trenutni razburjenosti je 28letni Jakob z nožem očima dvakrat sunil zadaj v hrbet. Luka je za ranama umrl. Po dejanju je Jakob odšel z doma in se vrnil ves potrt proti večeru. Orožniki so ga odvedli nato v zapor. Obtoženec je na razpravi skesano in odkrito priznal dejanje. Veliki senat je obsodil Jakoba Hkavca zaradi uboja na tri leta ječe in dve leti izgube častnih državljanskih pravic.

*** Maščevala se je.** Neki ključavničarski delavec si je v lastni enonadstropni hiši v Slovenski Bistrici decembra l. 1936. napravil električno napeljavo in si uredil električno peč tako, da je napeljava šla mimo števca. Tako je imel zastonj razsvetljavo in grel svoje stanovanje od decembra 1936 do nedavnega, ko se je sprl z zaročenko. Ta se je nato takoj maščevala s tem, da se je pripeljala v Maribor in se zglasila pri mestnem električnem podjetju, kjer je natančno povedala, kako je fant kradel elektriko. Zaradi velike škode se bo vsa zadeva končala pred sodiščem.

*** Z zvijačo ga je oropal.** 70letni posestnik Janez Šober se je mudil v Gornji Radgoni, kamor je peljal naprodaj doma izdelane grablje. Z vozom se je peljala potem domov njegova služkinja, sam pa je šel peš v smeri proti Spodnji Ščavnici. V Frasovi trgovini se mu je pridružil mlajši moški močne postave. Spustil se je s Šobrom v razgovor ter ga je potem na poti proti domu spremljal. Ponudil mu je žepni nož naprodaj. Ker je zahteval malenkostno ceno, je Šober izrabil ugodno priliko ter nož kupil. Potegnil je iz žepa denarnico, da bi nož plačal. To pa je njegov spremljevalec čakal, ker je bliskovito zgrabil denarnico ter izginil v gozdu. Ropar je odnesel Šobru 1500 dinarjev.

Popotnikova torba

Pred odkritjem spomenika kralju Zedinitelju

Sv. Trojica v Slov. goricah, junija.

Še prav malo dni je do 19. t. m. To bo nedelja, ki bo za Trojičane in za sokolsko župo mariborsko velikega pomena. Kip miroljubnega blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki ga odkrijemo ta dan, bo v ponos vsem Slovenskim goricam.

Sokolska četa je spoznala pomembnost postavitve spomenika kralju Zedinitelju. Trg Sv. Trojica je v sredini Slovenskih goric in vse važne ceste drže skozenj. Mnogo ljudi bo tako gledalo kip kralja, ki je znal voditi svoj narod po poteh, ki so držale le k miru in dobremu. Na ta dan pridite k nam od blizu in daleč, da pokažemo, kako so kraljeve zadnje besede »Čuvajte Jugoslavijo« vkoreninjene v naših srcih!

Selniški Sokol je obiskal mejo

Selnica ob Dravi, junija.

Binkoštna nedelja. Mladina je bila pokoncu že pred solnčnim vzhodom. Po starem običaju dobi vsak zaspanec na binkoštno nedeljo koprivov venec pod odejo, ako še spi, ko sonce pošlje prve žarke na zemljo. Onim, ki so iz previdnosti dobro zaprli vrata kamric, obesijo koprivovo znamenje pod okna. Nihče noče biti lenuh, zato vsakdo rano vstane.

Članstvo Sokola v Selnici ob Dravi je bilo zgodaj zbrano! Na Sv. Duh pojdemo. Na našo mejo, da pogledamo zemljo z vrhov, kjer živi naš rod. Krenili smo po strmini čez Grušovnika in odtod skozi gozdove po lahko dvigajoči se cesti čez Jarčev in Kolarjev breg. Na jasah se nam je odpiral krasen razgled, od daleč sta nas pozdravljali Uršlja gora in mogočna Peca. Pesem je krajšala čas in po triurni lahki hoji smo bili na Sv. Duhu — na naši severni meji. Skozi vasico smo krenili v sprevodu; čez sto Sokolov je korakalo v redu. Naša zastava nam je kazala pot na vrh — do duhovske cerkve. Ljudje domačini so nas prijazno pozdravljali. Po kratkem odmoru smo se odzvali vsi vabilu zvončka in vsi šli v cerkev. Skupno z obmejnim ljudstvom smo praznovali god župnega zaščitnika. Cerkvica je bila prenapolnjena.

Po končanem cerkvenem opravilu so Duhovčani spraševali Sokole, kdaj bo nastop. Do enih popoldne so bili zbrani domačini in Sokoli na tratici pod mogočno slovensko lipo tik državne meje. Zapeli smo pesem »Le naprej« in nato so nastopili posamezni oddelki. Nastop sta vodila načelnik br. Žunki Albin in s. Šokova M. Množica ljudstva je gledala sokolski obmejni nastop. Vedno novi gledalci so prihajali. Koračnice in godbo k vajam je igrala na harmoniko s. Trojakova Vilma. Članstvo in naraščaj sta vadila praške proste vaje, deca pa župne vaje. Preskrbljeno je bilo tudi za smeh in veselje s točko raznoterosti. Še narodno kolo, nato zbor in Sokoli in navzočni smo zapeli »Hej Slovani«. Pesem na meji je zvenela lepo; vse drugače smo občutili melodijo in besede tod, kjer se naša last končava.

Duhovčanom smo obljubili, da jih še obiščemo. Z vrha smo si še enkrat ogledali vso našo last in zatem smo šli čez Rata nazaj na svoj dom. Videli smo velik del naše zemlje z obmejnega gorovja in v nas se je utrdila zavest: »Lepa si zemlja slovenska«.

Pod novim sokolskim praporom

Gorje, junija.

Na binkoštno nedeljo je razvil naš Sokol novi društveni prapor, kateremu sta kumovala člana domačega Sokola br. Krisp Ogris, nadzornik dvornih lovišč, in s. Ivanka Kocjančičeva. Prapor je izdelala domačinka s. Bibijana Košelnikova iz Dobrave. Krasni prapor je prava mojstrovina in umetniško dovršeno delo. Na rdečem polju sedi na skalovju, ki ga obdaja zarja, mogočni sokol z razprostrtimi krili, na drugi strani pa je na polju trobojnice sokolski znak z napisom.

Solnčno vreme je privabilo številne sokolske brate in sestre in sokolske prijatelje v lepe Gorje. Že v dopoldanskih urah je bilo videti pri nas morje rdečih sokolskih srajc. Udeleženci so prišli iz Mojstrane, z Jesenic, Javornika, iz Žirovnice, Radovljice in Kranja. Celo iz bele Ljubljane so prispeli odposlanci na kolesih, a z Bleda je prišel dolg sprevod. Na telovadišču poleg Sokolskega doma je bilo živahno kakor v mravljišču in videl si samo vedra lica, prežeta s pravim sokolskim duhom.

Po prihodu popoldanskega vlaka se je sestavil sprevod na čelu z državno zastavo na konju in narodne noše. Sledilo je 13 društvenih in naraščajskih praporov, med njimi tudi prapor Narodne strokovne zveze iz Javornika—Jesenic. V sprevodu je šlo 738 Sokolov (nad 500 v krojih). Takega sprevoda Gorje še niso videle. Sodelovale so v sprevodu tri godbe, in sicer sokolska z Jesenic, godba iz Žirovnice in domača gasilska godba. Iz veselih src so doneli vzkliki našemu prvemu starosti kralju Petru II. in Jugoslaviji. Ko se je sprevod bližal vasi in župni cerkvi, so se iz lin oglasili mili gorjanski zvonovi in so spremljali sprevod z ubranim pritrkavanjem. Vmes sta se glasili petje in igranje. Pesmi sokolskih legij vse do razvitja, katero pa se je moralo nekoliko predrugačiti, kakor je bilo določeno. Razvitje je bilo zamišljeno na trgu pred cerkvijo, ki

je zvezan z banovinsko cesto. Že v zadnjih trenutkih pred prireditvijo je dostavil občinski sluga društveni upravi prepoved razvitja prapora na trgu pred cerkvijo z utemeljitvijo, da bi bil s tem moten promet na cesti. Zadevni odlok je bil izstavljen od sreskega načelstva. Ta prepoved pa ni motila. Uprava je takoj zaprosila posestnika Benka, da je dovolil razvitje v svojem sadovnjaku tik trga ob spomeniku padlih vojakov pred Kunstljevo gostilno. Pred razvitjem je nagovoril vse udeležence starosta br. Janez Jan. Po končanem razvitju pa je povzel ob viharju navdušenja besedo župni starosta br. Jaka Špicar in se zahvalil Gorjancem za krasen sprejem. Po končanem sporedu se je razvrstil sprevod in krenil skozi vas nazaj pred Sokolski dom, kjer je vse Sokolstvo pozdravilo državno zastavo.

Nato se je izvršil telovadni nastop vseh oddelkov, ki so lepo podali točko za točko. Viharja navdušenja pa je bila deležna ženska deca domačega Sokola, ko je izvedla »Škrjanček poje...«

Prepoved razvitja na trgu pred cerkvijo je bila pač nepotrebna, ker bi ne bil s to prireditvijo cestni promet prav nič oviran. Pa prav zadnji trenutek pred prireditvijo je prišla. Na tem prostoru se vršijo vse proslave gorjanskih društev, kakor tudi prvi blagoslov ob procesiji sv. Telesa, pa se vendar ni nikdar opažalo, da bi bil promet kaj trpel.

Pismo iz Srema

Indjija, junija.

Kot stalni bralci našega najboljšega tednika »Domovine« (samo na našo pustaro prihajajo štirje izvodi »Domovine«) vas prosimo, gospod urednik, da nam odstopite nekaj prostora.

Večkrat smo že čitali v časopisih o sezonskih delavcih, kako se jim baje slabo godi in podobno. To nas je napeljalo, da še mi rečemo nekaj besedi k temu.

Delamo kot sezonski delavci v Sremu na pustari Djordjevo. Zelo smo zadovoljni, ker imamo dober zaslužek doma v naši mili Jugoslaviji in da nam ni treba v hladno tujino za kruhom. Mnogo nas je, ki smo tujino že izkusili in zdaj vemo:

Boljša je domača gruda
ko na tujem zlata ruda.

Zadovoljni smo z delom, ki ni težavno, za kar se moramo v prvi vrsti zahvaliti g. Čergarju Viktorju iz Križevcev v Prekmurju, ki nam je našel tako lepo in prijetno službo blizu Beograda pod Fruško goro. Nas je samo 22 delavcev in delavk iz našega veselega Prekmurja. Zlata jutrna zarja nad Fruško goro nas spremlja, ko gremo med vriskanjem in petjem naših lepih prekmurskih pesmi na delo ter se vračamo domov z veselim srcem na večerjo in počitek.

Hrana je zelo dobra in še nikjer nismo bili tako zadovoljni kakor tukaj. Ni čudno, saj delamo pri domačih ljudeh.

Pozdravljamo vse bralce »Domovine«, sorodnike, prijatelje in vse prekmurske fante in dekleta v domovini in tujini: preddelavec Korpič Lovrenc, Korpič Anica, Svetec Ettelka (Markovci); Tolvaj Aleksander in Franc, Fartek Aleksander (Salovci); Kutoš Adam, Kučan Mihael in Elizabeta, Hari Ludvik, Luco Evgen, Gergar Irma (Križevci); Ožvatič Viljem, Pauker Evgen (Ratkovci); Lovanjak Štefan (Berkovci), Kozic Koloman (Kukeč); Horvat Ladislav in Vilma (Središče); Šinkec Julija, Flisar Marija (Košarovci); Simon Jožef (Pince); Časar Ana (Čepinci).

Nevaren požar sredi vasi Mlake

Kočevje, junija.

V nedeljo zvečer je obiskala okolico Stare cerkve nova nesreča. V Mlaki, blizu Stare cerkve, je nastal požar, ki se je zaradi močnega vetra razširil. Goreti je začelo sredi vasi v kozolcu in skednju posestnika Königa. V času, ko je požar zajel skedenj, je bila domala že vsa vas pri počitku. Ogenj so opazili le nekatri fantje na vasi. Preden so mogli zbuditi vaščane, je na vasi gorelo že več hiš in gospodarskih poslopij.

Poleg posestnika Königa, kateremu sta pogorela hiša in kozolec s skednjem, so hudo prizadeti zlasti Finkovi ali Frankeševi, kakor se pri hiši pravi po domače. Dvema sestrama sta pogoreli dve hiši z gospodarskimi poslopji. Ogenj se je širil s takšno naglico, da niso mogli rešiti niti živine iz hleva.

Starejša Finkova sestra je že več let hudo bolna in privezana na posteljo. Ubožica je ob nastanku požara povsem ohromela ležala na postelji. Obupno je vila roke in kričala na pomoč. Ker je bila v hiši zaklenjena, so morali reševalci razbiti okno, da so jo lahko rešili. Pri reševalnih delih se je zlasti odlikoval tkalec iz kočevske tkaninske tvornice Slovenec Ivan Kastelic. Njemu gre tudi hvala, da je rešil hišo, v kateri stanuje brezposelni delavec Slovenec Ponikvar s svojo številno družino. Kastelic je tvegal svoje življenje, ko je urno splezal na streho in polival s polnimi škafi vode gorečo streho, pokrito s skodljami.

Ko so prispeli gasilci iz Kočevja z motorno brizgalko, so začeli v vsesplošni zmedi takoj reševati. Zlasti so varovali pred ognjem hiše. Najbolj ogrožena je bila pač hiša delavca Ponikvarja. Ubogi Slovenec se je bil komaj pred nekaj leti naselil na Kočevskem. Prišel je bil iz Francije. Kot rudar v tujini si je bil prislužil nekaj denarja, s katerim si je kupil skromno domovanje v Mlaki. Požrtvovalnim gasilcem gre poleg Kastelica zahvala, da ima Ponikvar še svoj dom.

Gasilcem iz Kočevja so sledila vsa okoliška gasilna društva. Na kraj požara so prihiteli gasilci iz Stare cerkve, Dolenje vasi, Ribnice, Želja, Šalke vasi, Cvišlerjev in iz kočevske rudarske kolonije. Posebno so se izkazali zlasti gasilci iz Male gore, ki imajo izvrstno motorno brizgalno.

Orožniki so aretirali nekega fanta, ki je osumljen, da je zažgal. Medtem ko so se orožniki trudili z aretirancem in ga varovali pred besno množico, ki ga je hotela pretepsti, je fant glasno ukal. Baje je fant slaboumen.

Slovenci v Mlaki bodo najhuje občutili to nesrečo. Zavest samopomoči je med Kočevskimi Nemci dokaj razvita, zato bodo lahko med seboj priredili zbirko, da bodo ponesrečenim rojakom postavili nova domovanja. Le kdo se bo zmenil za prizadete Slovence v Mlaki. Pozivamo slovensko javnost, da priskoči ponesrečencem na pomoč, pa tudi naša oblastva naj se zanimajo za škodo, ki jo imajo Slovenci v Mlaki od tega požara, in naj s podporami olajšajo njih gorje.

Na sejme so hodili krast

Krško, junija.

Na letošnji Jožefov sejem v Krškem se je pritepla cela tolpa v naprej dogovorjenih tatov in ukradla nekemu posestnikovemu sinu 6800 din in si plen že v Krškem razdelila. Zaradi te tatvine so bili tedaj na sejmu samem aretirani štirje osumljenci in odpravljeni v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu. Že tedaj je vse kazalo, da so nekateri soudeleženci pobegnili. Krški orožniki so imeli dober nos in so na tatove opozorili razne orožniške postaje, med njimi tudi ono v Bednji v savski banovini. Dasi je minilo od takrat že precej časa, se je posrečilo orožnikom v Bednji razkrinkati vrsto tamošnjih domačinov, ki so bili prišli na Jožefov sejem v Krško krast.

Aretiranih je bilo zdaj devet zlikovcev, med njimi tudi ženska, ki je sunil gori omenjenih 6800 din. Žalostno je bilo gledati v Krškem sprevod devetih uklenjenih moških in žensk, ki so korakali s sklonjenimi glavami v sodne zapore v spremstvu orožnikov iz Bednje in Krškega.

Ob teh aretacijah dolgoprstnikov se je ugotovilo, da je ta tolpa nastopala na raznih sejmih v Sloveniji in na Hrvatskem, tako v Podčetrtku, pri Sv. Juriju ob južni železnici in pa v Biškupcu pri Varaždinu.

Iz Prekmurja

Banovinska kmetijska šola v Rakičanu

Prvo šolsko leto na tem na novo ustanovljenem zavodu se začne 1. oktobra letos. Šola je enoletna in traja od 1. oktobra do 31. avgusta. Pouk v šoli podaja učencem zaokroženo strokovno znanje iz vseh panog kmetijstva, predvsem pa iz obdelovanja polja, živinoreje, sadjarstva in delno tudi iz vinarstva v takem obsegu, da ga lahko učenci po dovršitvi šole s pridom uporabljajo na domačih posestvih. Vsi gojenci stanujejo v zavodu, kjer imajo hrano in vso drugo oskrbo. Za sprejem so določeni isti pogoji, kakor veljajo za sprejem gojencev v ostale kmetijske šole v Sloveniji. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let in ne večja od 25 let ter z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša 75 din do največ 300 din.

Prošnje za sprejem (banovinski kolek 10 din) je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole v Rakičanu pri Murski Soboti, najkasneje do 1. avgusta in priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o nravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, obvezno izjavo staršev, odnosno varuha (banovinski kolek 4 din), da bodo poravnali stroške šolanja, obvezno izjavo staršev ali varuha (banovinski kolek 4 din), ki računajo na banovinsko ali kako drugo podporo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem posestvu, v nasprotnem primeru pa povrnejo zavodu iz javnih sredstev prejete zneske podpore, davčno ali občinsko potrdilo o imovinskem stanju, o velikosti posestva in o višini neposrednih davkov pri vseh onih prosilcih, ki se potegujejo na znižanje vzdrževalnine.

Pridni sinovi manj premožnih posestnikov pa naj hkratu zaprosijo za primerno mesečno podporo pri pristojnih sreskih kmetijskih odborih. O sprejemu se obveste prosilci pismeno. Vsa nadaljna pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

Naši na tujem

Ameriško pismo

Pittsburgh, (Zedinjene države), junija.

Dosti imamo časa za dopisovanje, ker so slabe delavske razmere. Kljub temu se človek le s težavo pripravi do tega, da bi kaj napisal. Pa včasih človeka le obide želja, da bi pisal to in ono. Delovne razmere so v Pittsburghu prav tako žalostne kakor povsod po širni Ameriki. Če bi jih meril s toplomerom, bi toplomer menda pokazal do 25 stopinj pod ničlo. Ljudje, ki imajo delo, so lahko veseli.

Upanje pa prevladuje vse, da bodo nastopili boljši časi. Kdaj nastopijo, pa nihče ne ve, kakor ni nihče vedel pred leti, ko je bilo skoro prav tako, kakor danes.

Vreme smo imeli bolj slabo skoraj vso pomlad. V začetku maja je sneg padal po več pokrajinah Severne Amerike, med tem ko je bilo v aprilu nekaj precej vročih dni, kar pa ni dolgo trajalo. Mrzli dnevi v maju so napravili precejšnjo škodo farmerjem v državi Pensilvaniji. Slana je poškodovala večino sadnega drevja in vinsko trto.

Dne 17. maja sta obiskala tudi našo slovensko naselbino v Pittsburghu zastopnika iz bele Ljubljane. Sprejeli smo ju prav prisrčno in jima v čast priredili slovesen obed v Slovenskem domu.

Omenim naj še žalostno vest, da je 12 maja smrt pretrgala nit življenja rojaku Petru Grabrijanu. Rajnki je bil že dolgo časa bolehal. Preminil je previden s sv. zakramenti za umirajoče v 48. letu starosti. Po rodu je bil iz Vrhovcev v občini Adlešičih pri Črnomlju. Bodi mu lahka tuja zemljal J. O.

Kod se potikajo Habsburžani

Tisti dan, ko so se pokazali oddelki nemških čet na dunajskih ulicah, se je odprlo okno na eni izmed hiš, ki stoje na najimenitnejšem kraju glavnega mesta bivše Avstrije in na balkonu se je pojavil mož s sivimi lasmi. Starčeve roke so razvile veliko belo-rdečo zastavo, in na sredi je bil habsburški orel. Nekaj minut pozneje je vdrlo šest moških, oblečenih v črne uniforme tajne državne policije, v stanovanje, kjer je polkovnik Wolff, ustanovitelj in voditelj avstrijske cesarju zveste ljudske stranke z mirno hrabrostjo starih vojakov pričakoval krvnikov. Vpitje množice so presekali streli. Smrtno ranjen se je zgrudil polkovnik Wolff na balkonu, med tem ko so možje v črnih uniformah raztrgali zastavo z dvoglavim orlom in konce zastave je potem razbesnela množica poteptala.

Tako je na Dunaju izginila zastava z dvoglavim orlom, tista zastava, ki jo je veter božal sedem stoletij. Dvoglavi orel je varoval sedem sto let oholo moč in bogastvo Habsburžanov. Od leta 1028., ko je dal sezidati strasburški škof Werner grad Habsburg za svojega brata sta ugled in sreča habsburške rodovine brez nehanja rasla. Kakih devet stoletij po smrti Gontranda Bogatega, ustanovitelja habsburške rodovine, so dvorski letopisci na Dunaju ugotovili, da je krvi nekdanjega avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, ki je bil umorjen v Sarajevu, bila primešana kri 112 knežjih rodovin; med temi je bilo 71 nemških, 20 poljskih, osem francoskih sedem italijanskih in šest drugih. Isti princ je imel 2074 znamenitih prednikov.

Priključitev Avstrije Nemčiji pomeni zadnjo postajo habsburškega poloma. Nadvojvodi Jožef Ferdinand in Peter Ferdinand, obadva stara generala cesarske vojske, eden star 66, drugi 64 let, sta bila pred nekaj tedni aretirana na povelje Himmlerja Heinricha, načelnika nemške tajne državne policije, ki ju je obdolžil, da sta podpirala Schuschniggovo patriotsko fronto. Ista usoda je doletela mladega nadvojvodo Antona, čeprav se ni javno vtikal v politiko. Nekaj tednov pred odstopom kancelarja dr. Schuschnigga je nekdo izmed nadvojvodinih prijateljev rekel: »Kmalu boste prisiljeni pozdravljati z dvignjeno roko kakor hitlerjevci...« »Jaz bi to storil z velikim veseljem,« je odgovoril nadvojvoda.

Edini v Avstriji bivajoči nadvojvoda, ki je še ostal na svobodi, je nadvojvoda Evgen, stari feldmaršal in službeni predstavnik vladarice Zite in nadvojvode Otona v glavnem avstrijskem mestu. Ima že 65 let in ni nevarnosti, da bi bil preglasen za pravice habsburške rodovine. Hitlerjevci se ga niso upali aretirati, ker uživa nadvojvoda v Avstriji velik ugled.

Položaj nadvojvod, ki žive v Madžarski, je ugodnejši, kakor položaj njihovih bratrancev v Avstriji in drugod. Madžari se niso dotaknili razsežnih posestev, ki jih imajo člani stare vladarske rodbine na Madžarskem. Nadvojvoda Albreht, ki je star 41 let, ima eno izmed največjih posestev v Srednji Evropi. Nekaj časa se je pečal s politiko. Toda kmalu je vse opustil in se poročil proti prepovedi nadvojvode Otona v Brightonu z gospo Ireno Lelbachovo, razporočeno ženo madžarskega poslanika v Sofiji. Umaknil se je javnemu življenju, potoval v Južno Ameriko, tam preučeval plantaže in se vrnil na Madžarsko. Pred nekaj tedni je naznanil, da se zdaj namerava poročiti z mlado učiteljico Marijo Bocskayjevo, ki jo je spoznal na nekem lovu.

Dva druga nadvojvodi stanujeta v prestolnem mestu Madžarske. To sta nadvojvoda Jožef in njegov sin Jožef Franc. Nadvojvoda Jožef, stari poveljnik madžarskih čet na italijanski meji, je napisal spomine, ki bodo kmalu izšli.

Poleg pustolovskih nadvojvod in drugih, ki delajo hrup v letih po vojni, je treba omeniti nadvojvodo Leopolda. Star je 42 let. Bil je solastnik velike trgovine. Njegova prodajalna je bila na Dunaju. Tvrdka se je imenovala Nathaniel Menkes in Leopold Habsburg.

Nadvojvoda Leopold je kmalu zapustil svojega družabnika Nathaniela Menkesa in odpotoval v Ameriko. Postal je gledališki igralec in je igral vlogo poveljnika v nekem filmu, toda ni uspel. O njem so spet slišali govoriti, ko je izzval na dvoboj madžarskega poslanika v Washingtonu grofa Ladislava Szecshenyija. Državnik se je dvoboju odrekel, a je zato vzdignil mnogo prahu v tisku. Trdil je, da ga je nadvojvoda prosil za denar. Ta je seveda zanikal. Kmalu potem je v New Yorku prodajal dragoceno ogrlico svoje tete Marije Terezije. Zaradi nekih dolgov je bil nato aretiran, a spet izpuščen. Šel je iz Zedinjenih držav in se naselil v Angliji. Pred dvema letoma je vložil tožbo proti svoji materi, češ da je dobil premalo dote.

Brat tega burno živečega nadvojvode Rainer Salvator dela v pivovarni. Marija Terezija, mati njegova, je dobila nazaj zaplenjena posestva na Poljskem pod pogojem, da bo dajala 10 odstotkov svojih dohodkov Akademiji znanosti na Poljskem.

Najburnejše življenje je živela vnučica cesarja Franca Jožefa nadvojvodka Elizabeta, hčerka Rudolfa in Štefanije. Nadvojvodka Elizabeta, zdaj znana pod imenom »rdeča nad vojvodka«, je bila izmed najlepših žensk v cesarstvu. Poročila se je s princem Otonom Windischgraetzom, nato se je po revoluciji ločila in vzela za moža profesorja Leopolda Petznecka, enega izmed vodilnih mož avstrijskih socialnih demokratov. Vrsto let sta nadvojvodka in njen mož imela važno vlogo v socialističnem gibanju. Eden izmed nadvojvodkinih sinov je mehanik v tvornici avtomobilov, drugi pa slikar. Po prihodu Nemcev v Avstrijo je bila rdeča nadvojvodka aretirana.

Tako je pač za vselej zapečatena usoda Habsburžanov. Stari cesar Franc Jožef, ki je umrl med vojno, pač še ni slutil, da je z njegovo smrtjo že začela temneti slava habsburškega vladarskega roda.

Kako si je policijski kapetan priboril tihotapčevo hčerko

Največ diamantov ima v Južni Ameriki brazilijska pokrajina Minas Geraes. Tukaj naravnost cvete tihotapstvo. Tihotapci uporabljajo vsakovrstne zvijače, da prenašajo čez mejo te dragocene kamne. Policija jih včasih izsledi, včasih pa ne. Prav zanimiv je primer nekega trgovca z živalmi, ki je dolgo časa prav spretno slepil policijo, nazadnje pa se je le ujel.

Antonio da Costa je bil trgovec z živalmi, ki je pošiljal raznim živalskim vrtovom razne živali. Poleg tega je pošiljal v Sao Paolo še strupene kače, iz katerih so jemali strup za zdravilske svrhe. Svojo trgovino je vodil sam, njegova hčerka Andreza pa mu je gospodinjila. Življenje Antonia da Coste bi potekalo v miru, da ni bilo Joseja Aranha, mladega policijskega kapetana, ki je hudo preganjal tihotapce. Pa sta se mladi kapetan in lepa Andreza zagledala drug v drugega. Boljšega zeta Antonio ne bi mogel dobiti, toda stari možak o kaki poroki ni hotel ničesar slišati.

Kadar je hotel Jose vasovati pri svojem dekletu, je moral vedno naložiti pred hišo ležeče zaboje drugega na drugega, da je mogel govoriti s svojim dekletom na oknu. Nekoč, ko je spet stal na zabojih, so se ti podrli in Jose se je vdrl v enega izmed zabojev. Zaboj se mu je zdel čuden, pa ga je vzel s seboj in ugotovil, da je imel dvojno dno. Takoj mu je bilo jasno, zakaj mu ni hotel dati Antonio hčerke za ženo in zakaj tako pogosto pošilja strupene kače v mesto.

Jose se je odslej začel zanimati za kupčije da Coste. Pri tem je opazil, da prihajajo v Antonijevo hišo razni sumljivi ljudje. Ko je Antonio nedavno pripravil novo pošiljko zabojev s kačami, je prišel Jose in odprl en zaboj. Stresel je kače iz njega in strl drugo dno. To, kar je iskal, je našel, namreč diamante.

Zdaj je kapetan Jose Ranha stopil pred Antonija in mu dejal: »Gospod da Costa, nihče razen mene ne ve za ta primer. Darujte diamante kakemu dobrodelnemu društvu in obljubite mi kot svojemu bodočemu zetu, da ne boste nikdar več tihotapili. Če to storite, bom pozabil, da ste bili tihotapec. Gospod tast, ali sprejmete mojo ponudbo?« Še nikdar se nista dva tako hitro sprijateljila in postala sorodnika kakor Antonio da Costa in Jose Ranha. Tako so kače pripomogle, da sta zaljubljena mlada človeka postala srečen zakonski par.

Umetno znajo napraviti dež

Znanstveniki po vsem svetu se zelo trudijo, da bi napravili umetni dež. Dvema Madžarom se je baje to posrečilo. Profesor tehnične visoke šole v Budimpešti Aladar Rovo in inženjer Henrik Görög sta nedavno obrazložila pred družbo znanstvenikov svoj izum in madžarska vlada je pokazala zanj veliko zanimanje.

Madžarska je kot kmetijska država zelo odvisna od vremena. Iz tega razloga je vlada v letošnjem proračunu določila tudi veliko vsoto za namakalne naprave. Stroški za te naprave znašajo za vsak oral 25 pengov, a načrt obeh navedenih znanstvenikov pravi, da bi po njunem načinu izdali samo po 2 penga za oral.

Pogosto so že opazili, da nastajajo nad kraji velikih požarov nenadni in izdatni nalivi. Izredno segretje zraka povzroči kopičenje plasti, ki vsebujejo vodno paro, iz česar nastanejo potem deževni oblaki. To dejstvo so Indijanci izkoriščali že davno. Ob dolgih sušah so zažigali prerije, da bi napravili dež.

Oba madžarska izumitelja sta preučevala poročila o tem in sta tudi prisostvovala podobnim poizkusom v Ameriki in Rusiji. Treba je povedati, da ti poskusi v splošnem niso bili posebno zadovoljivi, toda vzrok je po mnenju obeh Madžarov v nedostatnih načinih. Njun način je v tem oziru baje popolnejši. Izumila sta namreč novo pripravo, ki sežiga petrolej na poseben način. Vročina, ki pri tem nastaja, naj bi izzvala dež. Velikega poskusa pa še ni bilo, kajti zanj bi bilo treba milijon kilogramov petroleja, kar stane še vedno 100 tisoč pengov. Izumitelja iščeta zato bogatega moža, ki bi dal to vsoto na razpolago. Mislita tudi na to, da bo prišlo prej ali slej do velike suše, ki bo madžarsko vlado postavila pred izbero, da dopusti škodo 500 milijonov pengov ali pa dovoli znesek 100.000 pengov za poskus. Zažigalne naprave bodo potem spravili na ozemlju, ki bo trpelo zavoljo suše v velikem številu v obrat.

Še bolj čudni so načrti, ki si jih je izmislil Nemec Andrej Berg v Kasselu že leta 1914. Priporočil je, da bi z zrakoplovi trosili tekoči zrak ali druge zmrzovalne pripomočke na oblake. Vodna para v teh oblakih bi se zavoljo teh snovi tako shladila, da bi takoj nastal velik dež. Tudi tega poskusa niso nikoli napravili. Čarovnik iz Kassela, kakor ga imenujejo, pa zavoljo tega ni izgubil poguma in je 14 let pozneje predlagal, naj bi za umetno povzročanje padavin zrakoplovi poleti trosili do pet stopinj pod ničlo ohlajeno vodo in sicer pod oblake, pozimi pa vrelo vodo na oblake. Ta predlog pa ima seveda svoje velike težave. Kako bi bilo mogoče spraviti tako velike količine vode v takšne višine? Je torej še zelo veliko vprašanje, ali bo kdaj uspelo izdelovati dež na ta način.

Ženski vestnik

Kako si napraviš dišave

Rožne dišave si napravimo na razne načine. Iz vrtnic dobimo kadilo, če zmešamo liste v nekoliko soli in z malo prav fino stolčenimi dišečimi klinčki. S to zmesjo na trdo natlačimo steklene ali porcelanaste puščice in jih zapremo. Če denemo malo tega kadila na vročo lopatico, se razširi vonj po prostoru. Pred tem pa moramo sobo dobro prezračiti.

Da dobimo rožni jesih za kajenje, polijemo vrtnice z močnim kisom in pustimo nekaj dni stati na solncu, da se v tem kuhajo. Za umivanje je ta kis boljši kakor rožna voda. Rožna voda ostane dalje časa dobra, če kuhani vodi, ki jo odliješ od listov in precediš skozi krpo, prideneš nekaj kapljic bencojeve tinkture. To dobiš v drogeriji.

Za kuhinjo

Kuhana govedina v omaki. Kuhaj goveje meso v juhi. Meso vzemi rajši od stegna, ker od reber ne moreš narezati lepih kosov. Ko je meso kuhano, napravi tole omako: Sesekljaj eno debelo čebulo, jo deni v kozo, nalij nanjo osminko litra kisa, kar naj vre nekaj minut. Ko je prevrelo, prideni žlico masti; če pa imaš mast od pečenke, je še boljše. Ko se je mast raztopila, primešaj žlico moke in jo praži, da postane rumena. Potem prilij pol litra juhe. To vse skupaj naj vre pol ure. Med tem vzemi iz juhe kuhano goveje meso, ga zreži na lepe kose in ga deni v omako; prideni tudi eno narezano kislo kumarico, žličko kaper in drobno sesekljanega zelenega peteršilja. Vse skupaj naj vre še četrt ure. Nato daj vroče na mizo, zraven lahko daš krompir, riž, makarone in slično.

Kolerabice s korenjem. Operi in olupi štiri kolerabice in osem korenčkov. Razreži jih na ploščice in jih prevri v slanem kropu. Nato jih odcedi in stresi spet nazaj v kozo, prilij toliko kropa, da so pokrite, osoli in pokrite kuhaj, dokler niso skoro mehke. Nato prideni eno dobro žlico masti (če imaš mast od pečenke, je še posebno dobro) in štiri olupljene in na kocke zrezane krompirje, nato naj vre dalje, da se tudi krompir skuha. Nato zmešaj v lončku žlico moke in osminko litra kisle smetane ali mleka ali vode, prilij h kolerabicam, dobro premešaj in naj vre še deset minut. Daš kot prikuho h govejemu mesu, ali pa kot omako s kruhovimi cmoki.

Ocvrt krompir. Skuhaj v oblicah šest krompirjev. Kuhani in še vroči krompir olupi in pretlači skozi sito, deni ga v kozo, malo osoli, dodaj ščep naribanega muškatnega oreha in eno jajce. Dobro zmešaj, postavi posodo na štedilnik in mešaj krompir toliko časa, da se loči od koze in kuhalnice. Nato stresi krompir na desko, malo pomesi, napravi dolg svalk, ga zreži in oblikuj majhne hlebčke. Na krožniku stepi eno jajce, štiri žlice mleka, žlico olja in malo soli. V to zmes povaljaj hlebčke, nato jih povaljaj še v drobtinah, potem pa jih ocvri na vroči masti. Mast mora biti dobro razbeljena, da hlebčki hitro zarumenijo. Daš s salato ali poljubno omako na mizo.

Kozliček z zelenjavo. 30 dek mesa od kozlička zreži na drobne kose, osoli in malo popopraj. Dve glavici ohrovta očisti, operi in drobno zreži. Kilo krompirja operi, olupi in zreži na drobne kocke. Pol kile čebule drobno zreži, pet korenčkov in dva peteršilja tudi drobno zreži. Zdaj naloži v precej velik lonec ali kozo malo ohrovta, vrsto krompirja, nato meso, čebulo, korenček in peteršilj, spet ohrovta in tako naprej. Na vrhu kakor spodaj naj bo ohrovt. Zdaj primerno osoli, še malo popopraj in dodaj žlico razpuščene masti in toliko vode, da je vse z vodo pokrito. Lonec pokrij s pokrovko in pristavi. Počasi naj vre, ne da bi mešala, približno dve uri. Daš v globokih krožnikih namesto juhe in prikuhe na mizo. Ker je to za kosilo premalo, pa pripravi še kako močnato jed. To jed napraviš lahko tudi s teletino, jagnjetino, s svinjskim mesom ali celo z govedino. Če pripraviš z govedino, dodaj samo malo več masti, ker je govedina bolj pusta in suha.

Jagodova mezga. Eno kilo neprezrelih rdečih jagod in tri četrtinke kile sladkorja v prahu zmešaj že zvečer in postavi na hladno čez noč. Drugi dan postavi na mil ogenj, da počasi zavre. Počasi naj vre približno dve uri; medtem večkrat premešaj, da se ne prismodi. Ko so se jagode zgostile, jih postavi na hladno, da se malo shladijo. Kozarce dobro segrej in s še toplo mezgo napolni. Ko se je mezga v kozarcih čisto shladila, posuj na vrhu vsak kozarec za noževo konico salicila in dobro zveži s pergamentnim papirjem in shrani na hladnem prostoru.

Kumare v soli. Srednjevelike kumare operi, potem nalij nanje mrzle vode in jih pusti v vodi eno uro. Nato jih poberi iz vode na sito, da se odcede, ter jih zloži v petlitrsko steklenico. Ko si naložila eno vrsto kumar, jih osoli, daj nekaj višnjevih listov in kopra. Nato naloži spet kumare, soli, višnjeve liste in koper, tako da napolniš steklenico. Na polno nalij na kumare prekuhane hladne vode, zaveži s pergamentnim papirjem in postavi na solnce. Tako pripravljene kumare imej 14 dni na solncu, da se skisajo. Ko so se kumare skisale, jih daš takoj na mizo.

Jabolčni rezanci. Umesi testo za navadne rezance, zvaljaj in posušeno zreži, nato pa rezance skuhaj v slanem kropu. Kuhane rezance ocedi, jih polij z mrzlo vodo in odcejene stresi nazaj v kozo. Primešaj kos sirovega masla, šest olupljenih in na rezance zribanih jabolk in 10 dek sladkorja v prahu. Vse skupaj premešaj in po kozi razravnaj, deni po vrhu še nekoliko sirovega masla in postavi v pečico, da se lepo rumeno zapeče. Namesto jabolk vzameš lahko tudi drugo sadje, pač kar da letni čas.

Preprosta torta. Umesi v testo 20 dek moke, 10 dek sladkorja v prahu, pet dek sirovega masla ali masti, pet dek zmletih orehov ali mandeljnov, eno jajce, zavitek pecilnega praška, dve žlici mleka, ščep cimta in od pol limone naribano lupinico. Umešeno testo razdeli na tri dele. En del zvaljaj v velikosti tortne posode in ga položi v pomazano posodo. Drugi del pa z roko oblikuj v dolg in tenek svalk in ga položi ob robu posode na testo. Zdaj nadevaj po testu poljubno mezgo ali pa presne jagode. Po jagodah potresi sladkorja v prahu, čez pa napravi iz tretjega dela testa tenko in drobno mrežo. Nato peci v neprevroči pečici. Pečeno in hladno zreži na poljubne kose in daj kot močnato jed na mizo. Namesto jagod ali mezge lahko vzameš vsako drugo sadje. Sadje posladkaš pač po okusu, med tem ko mezge ni treba, ker je že tako sladka.

Praktični nasveti

V vročini se kaj rada skisa goveja juha, ki si jo spravila za drugi dan. Primešaj k še vreli juhi žličico jedilne sode, pa se ti ne bo skisala in na okusu nič izgubila.

Če meso diši, ga operi najprej v toplem gomoljčnem čaju, nato pa še v hladni vodi. Tako izgubi ves smrad.

Madeže od sadja odstraniš iz namiznih prtov servier in belega perila sploh z limonovim sokom. Na suh madež otisneš sok limone; madež kmalu zbledi, in potem ga izpereš z milom in vodo.

Sadje je zdravilo za srce. Četudi je hranilna vrednost sadja zaradi velike množine vode v sadju manjša, vendar je sadje važno za človeško telo zaradi vitaminov in rudnin, ki jih vsebuje. Razni zdravniki naglašajo, da je uživanje sadja izvrsten pripomoček za okrepitev srca, ker spravlja sadje krvni obtok v red.

Radio Ljubljana

Nedelja, 19 junija: 8.00: Čelo in klavir (Čehovin Bogomir in Demšar Gojmir, vmes plošče). 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Iz naših krajev (plošče). 10.00: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). 10.15: Staroslovenska maša (radijski komorni zbor ob spremljevanju radijskega orkestra; vodil bo dr. Fran Kimovec). 11.00: Otroška ura (Slavica Vencajzova). 11.30: Vesel drobiž (plošče). 12.00: Kmečki trio. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 17.00: Kmetijska ura: Kmečka mladina in očetovo posestvo (inž. Rado delovala bosta Ivan Franzl in radijski orkedelovali bosta Ivan Franzl in radijski orkester). 19.00: Napovedi, poročila. 19,30: Nacionalna ura: Razvoj naših mest (dr. Miloslav Stojadinović). 19.50: Waldteufel: Espana, valček (plošče). 20.00: Slavko Osterc: Kantata o šahu (sodelovali bodo Sonja Ivančičeva, Gregorc Jurij in Kos Marijan). 20.45: Koncert radijskega orkestra. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Vsakemu nekaj (plošče).

Ponedeljek, 20. junija: 12.00: Vojaške godbe (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Razni pevski zbori (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Pester spored radijskega orkestra. 18.40: Ladjedelnice ob slovenski obali Jadrana (Viktor Pirnat). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Marin Držić, največji dubrovniški komediograf (Marko Fotez). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Koncert radijskega orkestra. 21.15: Prenos iz Prage. Koncert simfonične glasbe iz 17. in 18. stoletja. 21.55: Napovedi, poročila.

Torek, 21. junija: 11.00: Šolska ura: Kresovanje — narodni običaj (Božo Račič). 12.00: V ritmu današnjih dni (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Vesel opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Koncert radijskega orkestra. 18.40: Ljubljanski Št. Jakob od Valvazorja do Plečnika (dr. Jože Rus). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Napake pri vzgoji mladine (Grga Brigljević). 19.50: Zabavni kotiček. 20.00: Plošče. 20.15: Radijski komorni zbor poje Ferjančičeve pesmi; uvodno predavanje (dr. Frana Kimovca). 21.10: Ura češke klavirske glasbe (prof. Pavel Šivic). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Sreda, 22. junija: 12.00: Znane pevke (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Koncert na vurliških orglah (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Schubert: Nedokončana simfonija v h-molu (plošče). 18.20: Mladinska ura: Glasbeno oblikoslovje (dr. Anton Dolinar). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Slovenci v naši vojni mornarici na Jadranu (Viktor Pirnat). 19.50: Šahovski kotiček. 20.00: Plošče: Richard Strauss: Vesele burke Tilla Eulenspiegla (sinfonična pesnitev). 20.15: Rezervirano za prenos. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Salonski kvartet.

Četrtek, 23. junija: 12.00: Operni odlomki (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20 Za zabavo in oddih (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Operetni napevi (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Zakaj pojdem v Prago (Engelbert Gangl). 19.50: Zabavni kotiček. 20.00: Kresna noč, čudna noč! (odmevi z dežele v pesmi, besedi in glasbi), Med Soržico (zvočna slika s polja); Lepus (čudna pravljica iz živalskega sveta). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Kresna noč (koncert radijskega orkestra).

Petek, 24. junija: 12.00: Slovenski biseri (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20 Koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Po domače (plošče). 18.40: Na počitnice (Cilka Vračkova). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Doba naše gotike (Željko Jirušek). 19.50: Zanimivosti (Mirko Javornik). 20.00: Vesel večer (radijski orkester). 21.10: Koncert komornega tria (Gregorc, Šušteršič in Svetel). 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 25. junija: 12.00: Plošča za ploščo — pisana zmes. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Plošča za ploščo — pisana zmes. 14.00: Napovedi. 18.00: Za delopust (radijski orkester). 18.40: O jubilejni razstavi Prosvetne zveze — reportaža z razstave (dr. Ivo Pirc). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: O živalski higieni pri nas (Drag. Arandjelović). 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Pisani glasbeni večer (Akademski pevski kvintet Emil Mezgolits — citre in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za vesel konec tedna (plošče).

Mali oglasi

Pomlad! **Leto!**

OSTANKI

iz mariborskih tekstilnih tovarn

pristnobarvni, brez napak, noben kos izpod 2 m in sicer:

Paket »Serija H« z vsebino 16—21 m prima oxfordov, cefirjev, touringov in frenžev za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih.

Paket »Serija M« z vsebino 16—21 m pralnega blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa in polsvile za bluze in obleke v izbrano lepi sestavi.

Paket serijo H in M pošiljam tudi mešano, torej vsakega pol. **Vsak paket poštnine prosto** za znižano ceno din 130.—.

Paket »Serija Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum oziroma plašč in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 250.— din zadnji dober kamgarn, isti v modri in črni barvi din 275.—. Cela podlaga za moško obleko po kakovosti din 80.—, 100.— in 120.—.

Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago, zato pišite še danes na razpošiljalnico »KOSMOS«, Maribor, Kralja Petra trg. Trgovcem popust!

2500.— DIN

potrebujete, da zaslužite 1000 dinarjev mesečno doma. Dopise: »Anos«, Maribor, Orožnova 6.

ŽELEZNO POHIŠTVO

železne zložljive in otroške postelje, otroški vozički vseh vrst najceneje pri **»Obnovi«**, Maribor, Jurčičeva 6.

DELAVCA ZA IZDELAVO CEMENTNE STREŠNE OPEKE

sprejmem. Zaslužek od kosa. Hrana in stanovanje brezplačna. Prosim za mezdne pogoje. Avgust Samida, Opčice 5., p. Toplice, Dolenjsko.

SLUŽKINJO — NOVINKO

zdravo in pošteno, sprejme takoj meščanska družina v Ljubljani. Ponudbe pod »Vestna novinka« na oglasni oddelek »Domovine«.

NOVA ZIDANA HIŠA

z nekaj zemljiščem, oddaljena 20 minut iz mesta Laškega, se za gotovino proda. Cena 15.000 din. Naslov: Jakob Vodišek, Lahomno 49, Laško.

LEPO HIŠICO

s sadnim in zelenjadnim vrtom, gospodarskimi poslopji, zidanim hlevom proda Elizabeta Šume, Troblje 7, p. Slovenj Gradec.

LEPO SREDNJEVELIKO POSESTVO

na prodaj pri trgu Rajhenburgu. Novo poslopje, rodovitno polje, sadovnjak. Na prijetnem kraju. Prodam zaradi bolezni. Naslov pove ogl. oddel. »Domovine«.

ZA SVOJEGA ALI SVOJO SPREJMEM

dečka ali deklico. Starost od 14 do 16 let. Biti mora od poštenih staršev in imeti veselje do kmetije. Ponudbe je poslati na šifro »Lepa bodočnost« na ogl. oddelek »Domovine«.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

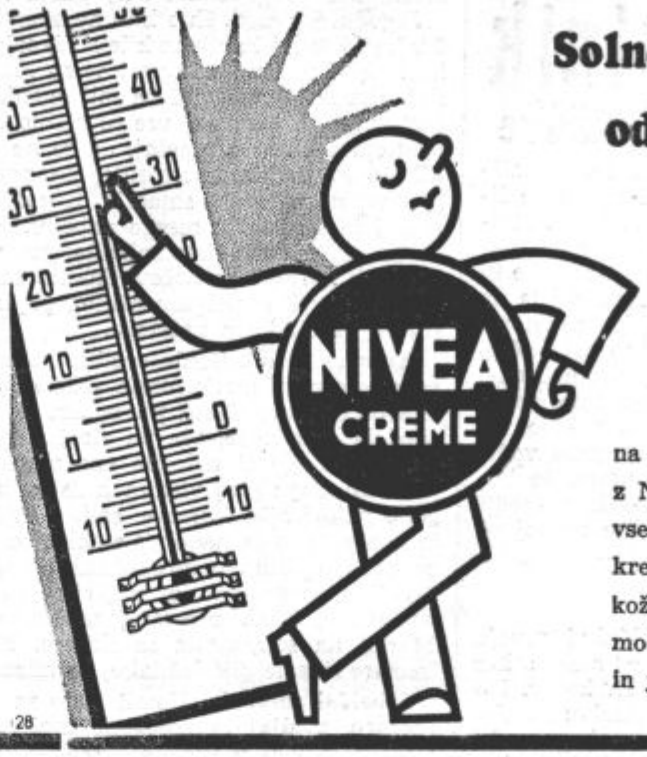

Solnce je od dne do dne močnejše,

zato se zahteva vsak dan več od vaše kože. Mislite pravočasno na nujno potrebno nego kože z NIVEO! — Samo NIVEA vsebuje evcerit. NIVEA krepča kožo in dela tudi vašo kožo odpornejšo proti čedalje močnejšim solnčnim žarkom in ji da svež videz.

KOLESA ZNAMKE »AXO«

v prvovrstni kvaliteti in lepi izdelavi kupite ugodno pri

H. SUTTNER

LJUBLJANA

ALEKSANDROVA 6

Zahtevajte brezplačen cenik!

Ugodni plačilni pogoji.

SAMO Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalci . Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem . . Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem Din 260.—

Zahtevajte cenik zastonj in poštnine prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

JABLUS

Ako Vam bo pijače za domačo rabo primanjkovalo, naročite **Jablus**, iz katerega napravite najboljši jabolčnik ali hruškovec, ne da bi potrebovali naravno pijačo. S poštnino stane 50 l 35.50, 100 l 58.—, 150 l 82.— din. Stotine pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo: Renier, Podčetrtek.

NAGLUŠNI!

VIBRAPHON

nov pripomoček za sluh, praktično NEVIDEN, neelektričen, nobene žice, brez baterije, nikake pritikline. Zdravniško preizkušen in priporočen. Zahtevajte takoj brezplačno prospekte in pogoje za

30dnevno preizkušnjo

Tu odrežite!

KUPON ŠT. 18.

Pošljite mi brezplačno in neobvezno prospekte kakor tudi pogoje za **30 dnevno preizkušnjo.**

Ime: .....

Naslov: .....

APARATI VIBRAPHON

(Dep. 18), Zagreb, Boškovićeva 3.

Podaljšaj si življenje

Življenje moramo podaljšati, bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, potrtost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta pot pa je opisana v razpravi, ki je že more, ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih bolestnih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:

Ernest Pasternack, Berlin SO, Michaelkirchplatz 13, Abt. 88.

Izdaja za konzorcij »Domovine« Adolf Ribnikar. Urejuje Filip Omladič. Za Narodno tiskarno Fran Jeran.